Ч. 244 (15.045). Львів, четвер 3. листопада 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 "
піврічно . . . . . . 30.00 "
річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Прем. о. А. Волошин на міжнародній конференції у Відні.

У середу рано приїхав до Відня премієр Карпатської України о. Августин Волошин, щоби взяти участь у конференції арбітражного суду у Бельведері.

Прем. о. Волошин замешкав у „Гранд-Готелю" разом з чеським міністром закордонних справ Хвальковським і словацьким премієром о. Тісом.

„Останнє слово за нашим народом"

— ЗАЯВИВ МІН. БАЧИНСЬКИЙ.

Минулого вівтірка, вполудне, виголосив міністр внутрішніх справ Карпатської України д-р Едмунд Бачинський промову через радіо. Міністр Бачинський у цьому тижні перебуває в Празі, де кожного дня бере участь у засіданнях центрального уряду.

Мін. Бачинський закликав населення Карпатської України не вірити фальшивим поголоскам, що їх тепер зі здвоєною силою поширюють ріжні провокатори. Вони м. ін. поширюють поголоски, буцім-то мін. Бачинський був під наглядом жандармів, що він духово вичерпаний і т. п. На те мін. Бачинський відповів: „Маю тверду вдачу і добре здоровля. У Празі виконую свої важкі обовязки совісно й руководжуся лише інтересами населення Карпатської України. Даю ініціятиву експертам та беру участь у працях центрального уряду від ранку до пізного вечора, бороню інтересів карпаторуського населення, яке мене добре знає. Мушу забезпечити лад у Карпатській Україні.

Не давайте спровокуватись чужим агентам, що вештаються масово по краю. Наша робота увінчається повним успіхом. Вірю, що при помочі великих держав побудуємо свою вільну автономну державу. Звертаюся до населення обох напрямків, щоб у той важливий час закинули всякі внутрішні суперечки, бо останнє слово за нашим народом. Нині й завтра — закінчив свою промову мін. Бачинський — рішається доля нашого краю. Я переконаний, що й для нашого народу знайдеться справедливість як і для інших народів. Хай живе автономне й вільне Закарпаття!"

——o——

Делеґація американських українців у міністра Ревая.

В суботу 31. ., м. — як ми вже подавали — відвідала міністра Юлія Ревая в Ужгороді українська делеґація з Америки у складі: Евген Кошко, голова Української Пресової Служби у Злучених Державах, Микола Бен, делеґат Союзу Оборони Карпатської України у Злучених Державах та Юрій Давода, делеґат Українського Народнього Обєднання у Злучених Державах. Делеґація запевнила мін. Ревая, що всі американські українці слідкують пильно за долею Закарпаття та що делеґати вжиють усього свого впливу на те, щоб українські етнографічні землі не дісталися Мадярщині.

——o——

VI. 1. Pr. 487/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy Wydz. VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Malicki, Sędziowie S. O. Frankel i dr. Pocurkiewicz w sprawie konfiskaty nr. 220 czasopisma pt. „DIŁO" z daty Lwów, dnia 5 października 1938 r. do sygn. VI. 1. Pr. 487/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 października 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 4 października 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Diło" nr. 220 z daty Lwów dnia 5 października 1938 zawierającego: w artykule pt.: „Nyżkyj riweń polśkoji mowy w polśkych gimnazijach" w ustępie od słów „Insza zowsim" do słów „techniku i t. p.", — znamiona wyst. z art. 170 kk. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Wym. ustęp w sposób tendencyjny i świadomie fałszywy przedstawia położenie ukraińskiej kształcącej się młodzieży rzekomo szykanowanej przez władze szkolne, a w taki sposób szerzy wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Malicki wr., Protokolant: Bułyk wr. Za zgodność: wz. Kol kier. sekr.

VI. 1. Pr. 514/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Malicki, Sędziowie S. S. O. Dr. Locker S. S. O. W. Boczar w sprawie konfiskaty nr. 227 czasopisma pt. „DIŁO" z daty Lwów, dnia 13 października 1938 r do Sygn. VI. 1 Pr. 514/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 października 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 13 października 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Diło" nr. 227 z daty Lwów dnia 13 października 1938 zawierającego: a) 1) w artykule zaczynającym się od słów: „Słowaky" w całości wraz z tytułem, 2) w artykule zaczynającym się od słów „Piśla" w całości wraz z tytułem.", 3) w artykule zaczynającym się od słów „Paryśkyj" w całości wraz z tytułem, 4) w artykule pod tytułem „Szczob rozbyty Rosju, czy szczob znyszczyty ukrainciw" w ustępie od słów „Aż oś" do końca artykułu, 5) w artykule zaczynającym się od słów „Sprawa" w całości wraz z tytułem, 6) w artykule pt. „Organizowannia Czesko-Słowacko-Ukraińskoi Derżawy" w ustępie od słów „Jasna" do końca artykułu, 7) w artykule zaczynającym się od słów: „Zakarpatśka" w całości wraz z tytułem, 8) w artykule zaczynającym się od słów: „My osiahnuty" w ustępie od słów: „premjer" i w ustępie od słów: „Juhosławija" do końca artykułu i 9) w artykule zaczynającym się od słów: „Torżestwennyj" w całości wraz z tytułem oraz w odnośnych nagłówkach wywieszki znamiona przest. z art. 154 § 1 i 2 k.k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. B) Nie uwzględnić wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskatę w artykule p. t. „Organizowanie Czesko-Słowacko-Ukraińskoji Derżawy" ustępu zaczynającego się w artykule od słów „Czesko-Słowacko-Ukrainskoji" do słów „500.000 nimciw" oraz w artykule zaczynającym się od słów „My osiahnuły" ustępu od słów „Delegacja" do słów „dowszyj czas" i konfiskatę tychże ustępów uchylić. Uzasadnienie: do A) Wymienione ustępy propagują ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne i tym samym nawołują do zbrodni stanu. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione, do B) W ustępach pod B) wymienionych nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek przestępstwa. — Przewodniczący: Malicki wr., Protokolant: Mgr. Bułyk wr. Za zgodność wz. Kol kier. sekr.

Боротьба
з московським вітряком.

Львів, 2 листопада 1938.

Путаниця, яку витворюють від літ українські москвофіли своїми виступами, заявами та головно штудерною національною термінольоґією, якої вживають відповідно до слухачів та обставин, доводить до щораз більших абсурдів. Відома річ, що супроти поляків галицькі москвофіли є „русинами": в органі РСО „Земля і Воля" „руский" ніколи не пишеться з двома „с", тільки з одним. І хоч у виборах 1928 року, останніх, в яких москвофіли мали своїх кандидатів, москвофільська листа (РНО) здобула 64.347 голосів ($6^1/_2$% всіх голосуючих у Галичині) а всі політично-русофільські листи (Сель-Роб Правиця, Лівиця та УПП) дістали лише 167.878 голосів, то проте саме на тому москвофільському „русинстві" оперлася ціла польська теорія про „дві руські народности" (як у Костомарова!): „руську" чи „руску" (без мягкого знаку) і українську. І в офіц. статистиці з 1931 р., всупереч переписному листові, появилось аж 1,139.000 „русинів" у 3-ох галицьких воєвідствах. Річ ясна, що не було і нема у Польщі ніодного поляка, який перечив би, що такий поділ потрібний тільки для внутрішньо-політичної гри супроти українців, себто — він таксамо конюнктуральний, як конюнктуральна термінольоґія москвофілів. Бо **нема ніодного поляка, який твердив би, що в Галичині є якась територіяльна московська (російська) меншина:** кожне таке твердження стрінулоб найрішучіший спротив усіх поляків без огляду на їх партійно-політичний поділ. Це не шкодить москвофілам звати себе „русскими" з двома „сс" скрізь, де вони промовляють уже до тих своїх однодумців, яких увесь політичний світогляд здебільша і проявляється у „твйордості": ознакою такого „твердого русина" мусить бути подвоєне „с" у середині та „йор" на кінці слова. Ясно, що для всіх москалів у світі, головно для російської еміґрації, „Русскій Голос" є виразником волі і бажань всіх „русских" у Польщі — вже не тільки тих, що самі себе „русскими" звуть, але й усіх тих, які „русскими" були і є в очах передвоєнної чорної сотні. Таким робом ґен. Денікін писав недавно отверто, що „8 міліонів русских у Польщі" стане у майбутній розправі за обличча Сходу Европи разом з „русскими" із Совітів, яких заатакує „західний імперіялізм". Тоді вже навіть пок. Косковський із „Курієра Варшавского" обурився та пригадав собі і ґен. Денікінові, що ті міліони „русских" — це українці, які з „русскими" у розумінні ґен. Денікіна не мають і не хочуть мати нічого спільного.

Польський загал — якщо виелімінуємо з нього повних політичних анальфабетів — всеж у тих „гокусах-покусах" галицьких москвофілів уже визнається і поважно їх не бере. Бере

Ч. 194 (15.015). Львів, субота 3. вересня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Жидів чужинців виселюють з Італії.

ЖИДИ ТРАТЯТЬ ІТАЛІЙСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО, ЯКЩО ДІСТАЛИ ЙОГО ПІСЛЯ 1919. Р.

На внесок Мусолінія італійська рада міністрів ухвалила декрет про положення жидів, що поселилися в Італії, Лібії та на італійських островах Егейського Моря (Додеканез) після 1. січня 1919. р., які дістали італійське громадянство або ні.

1. ст.: Від нині **жидам заборонено поселюватись на постійне** в Італії, Лібії та Додеканезі.

2. ст.: Жидом уважається кожний, якого обоє родичі є жидівської раси, без огляду на його віроісповідання.

3. ст.: **Тратять автоматично італійське громадянство всі жиди, що дістали його після 1-го січня 1919. р.**

4. ст.: Чужинці жидівської раси, що замешкали в Італії, Лібії або Додеканезі після 1-го січня 1919. р., мусять виїхати відтіля до 6-ох місяців. Хто цього не зробить, видалять його.

АБІСИНІЯ ТАКОЖ ЗАМКНЕНА ДЛЯ ЖИДІВ?

Коментуючи той декрет, преса підкреслює, що коли італійці здобули Абісинію, вони наказали всім жидам виселитись відтіля. Від травня 1936. р. Абісинія замкнена для жидів.

ДО КОГО ВІДНОСИТЬСЯ РОЗПОРЯДОК.

У Лібії живе коло 21.000 жидів — мабуть їх узнають туземцями за винятком тих, що приїхали по 1919. р. Декрет не торкається також 50.000 мешканців Абісинії жидівської релігії.

ЖИДИ В ІТАЛІЇ.

До Італії наплило чимало жидівських утікачів з Німеччини й Австрії; найбільше є їх у Трієсті та в Мілянї. У жидівських руках є велика частина торговельних, банкових та обезпеченевих підприємств; у Римі є чимало жидівських лікарів.

Скількість жидів, що до них торкається декрет, оцінюють на 15—25.000.

Чому не оголошують проекту зміни устрою Чехословаччини?

„Ексчендж Телеграф" подає, що урядовий проект поділу Чехословаччини на кантони, який Генляйн дістав у понеділок, оголосять щойно за кілька днів. Таке припізнення дорадив льорд Рансімен, бо це моглоб некорисно вплинути на становище судетських німців до того проекту, який мав би стати базою переговорів.

ГІТЛЄР ПРИНЯВ ГЕНЛЯЙНА

Гітлер приняв у Берхтесґаден Генляйна та говорив з ним кілька годин. У розмові мабуть узяв участь марш. Ґерінг.

В ночі вернувся Генляйн до Аш.

РАНСІМЕН ВИСЛАВ ГЕНЛЯЙНА ДО БЕРХТЕСҐАДЕН.

Генляйн виїхав до Берхтесґаден під впливом льорда Рансімена, який попросив його доручити Гітлерові письмо з проханням помочі в його місії.

СЛОВАКИ ПРОТИ ПОДІЛУ СЛОВАЧЧИНИ НА КАНТОНИ.

У звязку з вісткою про проект поділу Чехословаччини на кантотни „Сльовак" стверджує, що без огляду на становище праського уряду в тій справі **словаки рішуче згори виступають проти всякої розвязки, що нарушувалаб адміністраційну цілість Словаччини**, яка становить неподільну одиницю.

ДЕМОНСТРАЦІЇ РОДИЧІВ ШКІЛЬНОЇ ДІТВОРИ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Опави: Підчас шкільних вписів влада заявила, що 7.000 німецьких дітей мусить вписатися до чеських шкіл. Родичі німецьких дітей уладили вуличну демонстрацію, представники судетської партії інтервеніювали у влади.

В Еспанії без змін.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМУНІКАТ

Національні війська відбили ворожі атаки на фронтах Кастельйону й Естремадури та закріпили становища на відтинку Альдеа Нуева.

В четвер зістрілено 2 червоні літаки, в минулих днях — 9.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

На фронтах не було майже ніяких операцій.

У повітряних сутичках нац. летунство втратило 5 апаратів, червоне — 1.

Підчас бомбардування пристані Аґілляс згинуло 15 осіб; вцілено у британський корабель.

Інтервю Гітлєра.

Париський „Ле Журналь" помістив інтервю з Гітлером. Гітлер гостро напятнував большевизм, підкреслив ріжниці між російською і европейською ментальністю та звернув увагу на вагу співпраці між европейськими державами, зокрема в господарській ділянці. Обговорюючи франко-німецькі взаємини, Гітлер заявив: „Маємо більше причин, щоб подивляти себе, ніж щоб ненавидіти".

Не нинішня справа.

З ПРИВОДУ КОНГРЕСУ НАЦІОНАЛЬНИХ

Львів, 2. вересня 1938.

Львів, 2. серпня 1938.

Голосна сьогодні справа судетських німців у Чехословаччині зактуалізувала справу національних меншин у тих европейських державах поза Совітами ,де в поважнішому числі істнують такі меншини та зокрема ще там, де по національній статистиці дані держави не є національними державами, але державами національностей. Акція Конрада Генляйна в Чехословаччині, ведена за вказівками і під опікою Адольфа Гітлера ні хронольоґічно ні причиново не стоїть у ніякому заязку з нашими національно-політичними змаганнями й домаганнями в Польщі — головно дотично наших змагань до територіяльної автономії українських земель у тій державі. Наша акція у тій ділянці є зовсім самостійна, незалежна від ніякої хвилевої конюнктури, а тим більше від якихнебудь посторонніх чинників. Польська преса й польська політична опінія цілковито неслушно та без найменших фактичних підстав вяже нашу справу зі справою чеських німців, не маючи буквально найменших доказів для обуснування своїх тверджень.

Автономічні змагання у нас ніяка новина від половини 19. віку. Знайшли вони свій вислів у довоєнному австрійському цісарстві, зложеному з ріжних рас і народностей, з яких ні одна не мала абсолютної цифрової переваги. Законне оформлення знайшла там засада рівноправности усіх територіяльних народів у постанові ст 19. австрійського основного закону (конституції) з 21. грудня 1867 р. про права й обовязки громадян. Мала вона радше декляративний характер з огляду на поділ цієї держави на так звані коронні краї, з яких значна частина була національно мішана, з власною самоуправою і законодавством, у яких гегемонія перейшла в руки т. зв. історичних народів. У Галичині цю гегемонію перейняли поляки.

На терені австрійських коронних країв зударялися від половини 19. віку до розпаду Австрії ідея чисто територіяльного автономізму, за яким стояли історичні нації (поляки, чехи, німці) з ідеєю національно-територіяльного автономізму. Останній змагав до перебудови держави на національні краї, що обнималиб цілу етнографічну територію одного народу зі збереженням прав національних меншин цієї території. Найбільших поборників мала ця ідея у галицьких українців, котрі вже в 1848 р. устами своєї верховної політичної організації — Головної Руської (Української) Ради у Львові видвигнули домагання до австрійського уряду поділу Галичини на західну польську і східну українську з приluченням до неї південно-за-

хідної української частини сумежного австрійського коронного краю — Буковини та створення з них окремої української провінції з власною адміністрацією і окремим законодатним соймом у Львові. Були частинно й реальні спроби здійснення того постуляту, які скінчилися їх відкиненням в наслідок спротиву з польського боку. Ця ідея була жива аж до світової війни, а нездійснення її було головною причиною міжнаціональних терть у Галичині аж до упадку Австрії.

Цю важну історичну обставину польська сторона забуває, як і забуває і те, що національно-територіяльний автономізм другої половини 19. віку був тільки вислідом національного й політичного пробудження недержавних народів у ріжно-національних европейських державах, у першу чергу в Австро-Угорщині. Пробудилися тоді з вікового сну також угорські українці та словаки й видвигнули теж справу національно-територіяльної автономії для себе в рямцях угорської держави. Для нас створено навіть деякі завдатки такої автономії, які небавом ухилено. Угорська конституція з 1868 р. у ст. 44 забезпечує вправді рівноправність своїх поодиноких народів, чого однак у практиці ніколи не переведено, навпаки, поведено безоглядну мадяризацію немадярських народів. Вимок творила там тільки Хорватія зі Славонією, що одержала широку територіяльну автономію з власним законодатним соймом в Загребі.

Так було до світової війни, головно в типових державах національностей — австрійській і угорській, не згадуючи про Росію, де національні меншини не мали ніяких законом загарантованих прав. Світову війну закінчено перемогою антанти й мировими договорами, у вислiдi яких повстала ціла низка нових держав в Европі (Чехословаччина, Польща й чотири прибалтійські держави — та поширено границі деяких давніших держав (Румунії, Сербії — сьогодні Югославії, Італії, Франції, дещо Данії та Бельгії). Тими договорами до новостворених як і до давніших держав прилучено й деякі чужо-етнічні простори, що зродило потребу створення для них деяких гарантій для їх збереження перед винародовленням та признання громадянської рівноправности, чи навіть деякої територіяльної самоуправи.

Охороною їх мала занятися створена після світової війни Ліга Націй, що на основі свого статуту й окремих договорів виконує контролю у справі охорони національних меншин у 14-ти державах центральної Европи, Балкану і Прибалтики. (Австрія — нині вже складова частина Німеччини; — Чехословаччина, Польща, Югославія, Румунія, Болгарія, Туреччина, Альбанія, Греція, Литва, Латвія Естонія і Фінляндія). Крім цього істнують або істнували ще спеціяльні договори між сумежними державами, як нпр. женевська конвенція між Польщею і Німеччиною з 1922 р. дотично Горішнього Шлеська, що істнувала до 1937 р.

Формально згадані вище новоутворені й сукцесійні держави признають у своїх конституціях своїм громадянам з національних меншин громадянську й політичну рівноправність, не творячи з них з правила як зі збірноти окремого правно-публичного підмету. Трактується їх тільки як окремі особи, що мають деякі власні управнення — головно у віроісповідній і шкільній ділянках, — чого однак не завжди держиться практика життя. Клясичним цього приміром Польща, що сьогодні і формально ухилася від міжнародних ґарантійних меншинних постанов (заява представника Польщі перед Лігою Націй), досі не спробувала виконати ухвалений польським соймом автономічний закон з вересня 1922 р.

В деяких знову новостворених державах, як нпр. Литва, Фінляндія і Чехословаччина, на основі міжнародніх договорів, ґарантованих теж Лігою Націй, істнують окремі статути для охорони національних територіяльних меншин, що признають їм широку територіяльну автономію. І так у Литві є статут з 1924 р. для міста Клайпеди (Мемель) і округи. Воно має власну територію, власну правно-публичну адміністрацію, власне судівництво й законодавство і власне право громадянства. Всі справи, яких статутом не застережено Клайпеді, належать до Литви. Інакше є з Аляндськими Островами, що прилучено до Фінляндії і які мають окремий статут з 1920 р. Там теж істнують ті всі прероґативи, що їх має Клайпеда, але Фінляндія має там тільки ті права, які виразно призначено їй у статуті.

Окрему територіяльну автономію на основі сен-жерменського мирового договору й постанов чесько-словацької конституції мають українські землі, що давніше належали до Угорщини, а нині одинокі в Чехословаччині творять окрему автономну провінцію, під назвою „Підкарпатська Русь“. Має вона загарантовану територіяльну автономію з власною льокальною адміністрацією і власним соймом, одначе без власного громадянства й тих інших прероґатив, що їх має Клайпеда та Аляндські Острови. Як відомо, чесько-словацький уряд щойно недавно започаткував перший етап здійснювання цієї автономії, заповідаючи, що в найближчому часі уведе її вповні у життя і виконає в тому огляді на міжнародні зобовязання.

Поза цими зобовязаннями, про які згадано вище при поодиноких державах, Югославія має ще окремі міжнародні зобовязання дотично мусулманського населення, Румунія дотично семигородських шеклерів і сасів та Греція щодо куцоволохів (румунів), монахів з гори Атос і мусулман. Відносяться вони здебільша до самоуправи в релігійній ділянці, а декуди (нпр. Семигород) і до самоуправи у шкільних справах.

Охороною меншин займається теж у деяких випадках, передбачених головно статутом Ліги Націй, і Міжнародній Трибунал у Газі і з його інтервенції користали вже деякі національні меншини, передовсім німці в Польщі.

У повоєнній Европі понад 30 міліонів громадян (поза Совітами) живе не у своїх національних державах, а істнуючі у згаданих 14 державах закони про охорону національних меншин не завжди на практиці дають їм цю бажану й конечну охорону. Для цієї мети створено осібну добровільну асоціяцію — Ліґу національних меншин, що відбуває щорічно свої конґреси, минулого року в Льондоні, цього року у Стокгольмі, в якій брала участь і українська делеґація з Польщі та Румунії. Мають вони пропагандиве значіння, зазнайомлюючи публичну европейську опінію з домаганнями, а то і змаганнями поодиноких націй.

Деякі зі згаданих держав, що мають охоронне меншинне законодавство, не є національними державами, лише державами національностей — як Чехословаччина, Польща, Румунія і Югославія. Такий стан признає Чехословаччина, в дечому в останньому році навіть Румунія, що нас, українців, безпосередньо обходить. Зате не видно, щоби признавала це Польща з близько 40% непольського населення, між яким к. шість міліонів українців, осілих на одноцілій власній етнографічній території.

Польський державний устрій і практика збудовані так, начеб Польща була однородною національною польською державою з малесеньким лише відсотком непольського елементу. Як знаємо, так не є і тому наші автономістичні змагання зовсім оправдані та не нинішньої дати. Піднесено їх публично ще на зїзді Української Трудової Партії у Львові в травні 1923 р., говорено про це багато разів у польських законодатних установах від першої каденції до теперішньої четвертої включно, видвигаючи справу національно-територіяльної автономії українських земель у Польщі на довго ще перед тим, заки світ довідався про істнування Конрада Генляйна і заки самі поляки виступили з автономічними домаганнями супроти Чехословаччини для стотисячної польської горстки за Ользою на чеському Шлеську.

Зїзд УНДО з січня ц. р. й ухвали Центр. Комітету УНДО з 7. травня ц. р. — отже теж перед теперішніми подіями в Чехословаччині — пригадали лише світові наші національні домагання у Польщі як ненинішню справу, як теж і факт, що внутрішній устрій Польщі як держави національно неоднорідної з цією справою мусить рахуватися

Д-р Степан Баран.

Світла й тіні вселюдного шкільництва в Німеччині.

Берлін, кінець серпня 1938.

У звязку з загальною перебудовою свого внутрішнього життя, що її націонал-соціялістична Німеччина безупинно, з ревністю реформатора й часто безоглядно крок за кроком переводить, цікаво буде спинитись на ділянці вселюдного шкільництва, тобто на цій преважній основі виховання підростаючого покоління, що має дати — як тут кажуть — „новий тип громадянина“.

В Німеччині істнує шкільний примус — навіть для дітей чужинців — і від нього ніхто й ніяким чином не може вимовитись. Дитина у шкільнім віці поза школою річ нечувана та не до подумання. Для духово недорозвинених і слабоумних дітей є окремі типи шкіл. У випадках, коли родичі не пильнують свого обовязку супроти дітей у шкільному віці, шкільний громадський чи маґістратський виділ установлює опікунів, обовязком яких є заопікуватись „Pflegling“-ом (вихованком) і доти ним піклуватись, аж він вийде зі шкільних років, зн. приблизно до 16-го року життя.

Вселюдні школи є трьох родів: основний тип — це чотирокласові школи й таких шкіл найбільше, очевидно, по селах. Вони називаються „Grundschule“. Школа другого ступня має 6 кляс. А такі школи, що мають більше ніж 6 кляс і яких найбільше по містах, подібні до галицьких виділових шкіл і з них в нац.-соц. Німеччині вибирають найспосібніших учеників („geistige Auslese“), щоб уможливити їм на громадські кошти дальшу науку і спеціялізацію в політехнікумах та навіть університетах — під гаслом: „Freie Bahn dem Tüchtigen“ (вільний шлях спосібному).

Але де світло, там є і тінь. Нехай говорять про це числа.

Державний статистичний уряд у Берліні видав на днях товсту статистичну працю про вселюдне шкільництво, яка зацікавила широкий загал не тільки в Німеччині й не тільки ті кола, що інтересуються шкільною ділянкою.

В 1937. р. було в Німеччині (Австрія в тім році до Німеччини ще не належала і про неї тут нема мови) 52.153 вселюдних шкіл зі 192.436 клясами, в яких працювало на посадах постійних учителів 183.094 осіб, виховуючи 7,791.363 шкільних дітей. На це число шкіл було 414 приватних шкіл з 1283 клясами, 1344 вчителями і 33.056 дітей. Отже приватне шкільництво відіграє тепер у Німеччині дрібну ролю.

Важні ствердження статистики під оглядом віроісповідного питання. Точно 24 відсотки всіх шкіл були загальними школами (Gemeinschaftsschule), тобто такими, в яких училися протестантські й католицькі діти разом; 50,1 відс. шкіл було для протестантських, 25,2 відс. для католицьких і 0,10 відс. для жидівських дітей. Найбільше гідне уваги, що в порівнанні з 1936. р. число загальних шкіл зросло в 1937. р. майже на 42 відсотки, себто прискореним темпом відбувається переміна протестантських і католицьких шкіл на школи загальні, в яких віроісповідна приналежність не грає ролі. Є вже цілі округи, де нема ніодної школи, що будь-то назначена окремо для протестантських та окремо для католицьких дітей. Зате жидівські

діти можуть тепер учитися тільки в жидівських школах. З дітей вселюдних шкіл було 99,57 відс. німців, 25.000 жидів, 7.000 жидівських мішанців і 2.000 учеників-чужинців. Отже з уваги на майже стовідсоткову німецькість шкільних дітей національні конфлікти в німецькім шкільництві — річ виключена.

Зате істнує конфлікт у віроісповідній ділянці. Статистичні числа говорять про це голосною мовою. 3152 учеників вселюдних шкіл подало у віроісповідній рубриці, що належать до „світоглядної спільноти", тобто, що їх богом — націонал-соціялізм. 33.000 дітей заявило, що вірять в істнування Бога, але без християнської догматики (це т. зв. „gottgläubig"). І перші і другі в більшости не вчаться у школах религії і це вища шкільна влада не тільки толерує, але навіть протегує. Зпоміж 183.094 учителів признавалося 25 до „религійної безхристіянської спільноти", 158 до „світоглядної спільноти", 2989 було „gottgläubig" і 167 „жидівської раси". Число протестантських шкільних дітей було в 1937. р. в порівнянні із загальним числом протестантського населення трохи нижче, бо число уродин у протестантських сімях було менше, ніж у католицьких.

Статистика виказує далі, що число жидівських шкільних дітей зменшилося в 1937. р. на одну пяту, як наслідок жидівської еміґрації з Німеччини. Жидівських шкіл є 69 державних і 76 приватних.

Майже дві третини німецьких вселюдних шкіл мають мішані кляси і тільки одну шесту становлять мужеські, чи пак дівочі школи. Цікаве ствердження статистики, що в найвищих клясах народньої школи є 11.000 учеників, які переступили обовязковий для шкільної науки вік та що 200 вселюдних шкіл має право видавати свідоцтво „середньої зрілости", що особливо важне для кандидатів до купецького стану. З 44.000 надетатових учителів половину становлять катехити, тобто вчителі религії.

Реформування й експериментування у шкільній ділянці, яке відбувається — зрештою — не тільки в Німеччині, має тут темну сторінку: віроісповідну. Створивши світоглядне противенство між націонал-соціялістичною доктриною та християнською релиґією в культурній ділянці, пануюча верства в Німеччині поставила проти себе значну частину населення і викликала внутрішню боротьбу, яка коштує чимало жертв. До того така шкільна політика змобілізувала зовнішньо проти Німеччини католицькі та протестантські закордонні кола, що шкодить і притемнює в опінії світу численні безперечно добрі, навіть світлі діла націонал-соціялізму.

І. Д.

Голови всіх арабських держав візьмуть участь

У КОНҐРЕСІ ПАЛЕСТИНСЬКИХ АРАБІВ У КАЇРІ.

На конґрес палестинських арабів, що збереться в Каїрі 7. жовтня, приїдуть королі Іраку й Геджасу, іман Ємону, еміри Трансйорданії та Кувейту і президент Сирії.

Крім того в конґресі візьмуть участь: голова індійської мусулманської партії, представник югославянських мусулман, премієр Савдійської Арабії, міністр закорд. справ Ємену, ректор арабського університету в Ню Йорку та інші визначні представники арабського світу.

АРАБСЬКІ ПОВСТАНЦІ СХОПИЛИ ПЯТЬОХ БРИТІЙСЬКИХ УРЯДОВЦІВ.

Начальник округи Назарет вертався з 4-ма арабами — податковими урядовцями зі села Сафурія, де вони зібрали велику грошеву кару за те, що населення села помагало повстанцям.

Коли вони верталися до Назарету, напав на них повстанчий загін і схопив їх.

ВЛАДА ПАЛЕСТИНИ ПРИПИНИЛА ОСТАННІЙ АРАБСЬКИЙ ЩОДЕННИК.

З Каїра повідомляють, що влада припинила останній палестинський щоденник в арабській мові.

НАПАД НА БАНК.

На філію Оттоманського Банку в Яффі напало 50-ох арабів з револьверами, які зажадали, щоб отворити каси. Банкові сторожі — араби стали відстрілюватися, — напасники відступили.

Нема ранених ні убитих.

Ліквідація манастирських шкіл в Австрії.

Німецька влада замкнула в Австрії всі школи, що їх вели монахи.

У пресі появився ось який коментар до тої події: Кард. Інніцер, намагаючися врятувати монаше шкільництво, запропонував компроміс, у висліді якого мали їх ліквідувати постепенно через 8 літ. Ватикан відкинув той проєкт, тому влада замкнула всі школи негайно.

ДЕМЕНТІ.

Кард. Інніцер приняв закордонних журналістів і заперечив поголоску, немовби він хотів уступити зі свого становища.

Злучені Держави Північної Америки

розбудовують фльоту для пропаґанди.

Як повідомляє вашинґтонський департамент маринарки, небавом зорганізують ще один дивізіон атлянтійської фльоти, щоби скріпити пропаґанду у латинській Америці, де тепер розвивається пропаґанда европейських держав, зокрема Німеччини.

РОЗБУДОВА АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Як повідомляє американська летунська влада, у першому півроці ц. р. летунська продукція Злучених Держав зросла на 22% у порівнянні з першою половиною 1937. р. З випродукованих 1974-ох літаків 853 призначено для пасажирського летунства, 694 для військового, 427 продано за кордон.

Ввесь приріст продукції припадає на військове летунство.

МАРІЯ СОКІЛ.

Здовж і вшир Америки.

МІСТА БАЧЕНІ „ОДНИМ ОКОМ".

Буває інколи, що черга моїх концертів так розподілена, що приїхавши удень до якогось нового, невідомого мені міста, мусіла звідтіль виїхати зараз на другий день вранці або й безпосередньо після концерту. Такі міста доводилося бачити тільки „одним оком", здебільша з вікон авта, часом що було мені куди приємніше, використовуючи вільні хвилини для проходу „власними" ногами. В памяті залишається якийсь спогад — чогось, що вірніше пригадує мені те чи інше місто, коли чую його назву.

Пітсбурґ я знала вже раніше з читання та оповідання як „айрон сіті" — „місто заліза". Тепер знайомлюся з ним по справжньому — дарма що лише на коротко. За першим разом це знайомство ледви двогодинне. Ідемо з Вашинґтону до Клівленд залізницею компанії „Балтімор-Огайо" і в Пітсбурґу мусимо пересідати на поїзд іншого залізничого підприємства. Інше підприємство — значить інший двірець. Та після кільканацяти годин їзди, коли ще ікс-годин їзди перед нами — така перерва дуже приємна, навіть, коли вона звязана з деякими невигодами переїзду з одного двірця на другий.

Йдемо, під вечір, мостом над рікою Огайо. Її жовті, мутні, ліниві хвилі вповні гармонізують з картиною її побережжя: куди не глянеш здовж берегів — фабрики, елеватори, височенні гори залізних невжитків, вугілля, тощо. Все те — сіре, суворе, могутньо — одноманітне та непривітне мов ріка Огайо... А може це вина цього непривітнього, хмарного, зимового вечора, що цей Пітсбурґ такий непривітний?! Мабуть у такий саме день, як сьогодні, в день, повний пронизливих вітрів, які пробираються аж до кісток, замкнула в цьому місті на віки свої очі Елеонора Дузе...

На мить виростає перед нами спогад чогось сонішного, ясного, веселого: на узгірі високої гори повільно лізе вверх малий електричний ваґончик. В тій хвилині, коли його спостерігаємо, бачимо в уяві ідентичну картину: Тифліс і гора Фунікульорі, куди ми їздили таким самим ваґончиком... І ще десь... ще десь... Ах, правда! Чи не в Києві ми їхали таким самим ваґончиком — згори міста вниз, на Подол, до купелі на Дніпро?!

Дніпро... Мимохіть дивимось униз, в воду. Та ми — на мості над рікою Огайо.

Вдруге бачу Пітсбурґ на весну. Цим разом приїжджаємо з іншої сторони, від північного заходу.

Віддаль від Янґстави до Пітсбурґа невелика, ледви дві години їзди. За цей короткий час нараховуємо поверх сорока мостів — величезних залізних або камінних мостищ, якими або переїздить наш поїзд або які бачимо над рікою, здовж якої ідемо. Підїжджаючи до Пітсбурґа на кожньому кроці у відливарних сталі, заліза, металів, із велитенських печей бе полумя. І знову раптом якийсь спогад: невже не так само бе полумя із печей відливарень сталі у „місті заліза" України, у мому рідному Дніпропетровську?! —

Клівленд, — найбільше, міліонове місто у стейті Огайо, робить і залишає якнайкраще враження. Може це знову тільки наслідок прегарної погоди, може й тому, що маємо там більше часу і змоги пізнати місто бодай зверха — дарма що тільки „одним оком".

Чудовий залізничий двірець Компанії „Ню Йорк Сентраль" не може зробити враження, коли хтось, як ми, бачив уже двірці у Філядельфії, Вашинґтоні та передовсім — у Ню Йорку. Зате чудова панорама — знад озераІрі, над яким лежить Клівленд, коли стоїмо на теренах все-американської вистави, яку недавно влаштувало місто з нагоди сторіччя свого істнування.

(Ми в Европі з усмішкою думаємо про міста: щойно сто літ!... Але американці кажуть з гордістю: вже сто літ!).

Тут-же, зовсім близько цих виставових теренів і берегів озера, оглядаємо найбільшу в місті — одночасно одну з найбільших в Америці — салю на 20 тисяч місць. У ній відбуваються концерти найбільш атракційних артистів, вистави нюйорської „Метрополітен Опера", яка щорічно відвідує на весну місто на один тиждень і на вистави якої білети розкуповують на пів року заздалегідь; врешті ця саля — „Авдіторіюм" — це місце всяких спортових сензацій: боксерських змагань чи шестиденних перегонів наколесників. Все тут так улаштовано, що за короткий час можна авдиторію, — де н. пр. пополудне двацять тисяч людей насолоджувалося звуками Ваґнера у виконанні

За активний оптимізм молоді.

Читаємо майже щоденно на сторінках ріжної національної преси чимало статтей, переповнених надією на наших дітей, на нашу молодь. Те саме почуємо в прилюдних і приватних розмовах наших батьків, старших і молодших громадян. Думка кожної такої статі та розмови така, що вся майбутність народу, якась краща та щасливіша — у його дітях, у його молоді.

Яке майбутнє? Яка краща та щасливіша будучність? — того ніхто докладно не знає та сказати не може, але віра така втримується. І хоча з дня на день та з року на рік стає народові важче жити, ми таки віримо, що завтра буде краще й щасливіше, бо... з повною надією споглядаємо на наших дітей, на нашу молодь. Хоча ці діти звичайно не мають ніякої забезпеки, ніяких виглядів на працю та спокійний прожиток, ми таки віримо, що „якось то воно буде" — буде краще.

В цій вірі нема нічого злого. Так від віків було і так мабуть по вік буде, що народи споглядаючи на своїх дітей, на свою молодь, вірили все та вірять і нині в краще своє майбутнє. На цій вірі спирається нині навіть реальна політика народів і держав. Ми є свідками великих змагань над вихованням і згуртуванням молоді до спільної праці, до одного ідеалу. Звичайно цим одним і найвищим ідеалом буває сила й щастя нації у своїй власній великій і сильній державі. Держави допомагають своїй молоді творити організації, що промощувалиб реальні шляхи до праці над здійсненням найвищого національного ідеалу. Молодь вірить у цей ідеал і підготовляється практично до праці для його здійснення.

Українська молодь має також свій національний ідеал. Має та вірить у його здійснення. Але є основна, органічна ріжниця між нашою молодю та молодю інших народів у вірі в здійснення її ідеалу. Там у парі з вірою розвивається активність, свідома праця й практична підготова до чину в майбутньому. В нас, у вірі та зпоза віри нашої молоді визирає часто життевий пасивізм та безпляновість у підготові до реальної зустрічі малих і великих подій.

Не кажемо, щоб наша молодь зустрічала зовсім байдуже всі події. При всіх несприятливих сучасних умовинах вона якось дає собі раду, пробивається якось крізь життя, як може та де може працює, помножуючи національне матеріяльне й духово-культурне добро народу. Але нема в нашої молоді практичної підготови до найбільшої праці. Сама віра в краще майбутнє народу, що це майбутнє прийде якось само зі себе чи від себе, або, що гірше, що це майбутнє підготовить нам хтось, якась стороння, незалежна від нас сила або події, що розвинуться без нас, попри нас, або й проти нас. Наша молодь мусить засвоїти собі тверду життєву правду, що в суспільному житті народів було, є й буде те, що люди створять своєю твердою волею та працю. Без волі й праці не появиться сама зі себе ніяка цінність і тривка вартість у суспільному житті народу.

Наша молодь повинна не лише вірити в краще майбутнє свого народу, але й підготовлятися практично до праці, до служби народові в цьому майбутньому. Підготовлятися всебічно навіть до таких ділянок праці, що нині видаються ілюзією чи фантазією, а завтра можуть стати живою, пекучою дійсністю та потребою.

Маємо на увазі особливо одну справу. Більшість нашої молоді, примушена твердими національними умовинами життя, кінчить фахові школи. Але є й незначна частина молоді, що побирає загальну освіту. Одна й друга молодь робить той первородний гріх, що мало або зовсім таки не вчиться живих чужих мов — французької, німецької, англійської, російської. Ці мови можуть стати в пригоді нашій молоді в її фаховій праці на ріжних становищах у промислових і торговельних фірмах. До того вони допомагають поширювати духові овиди та промощують шлях у широкий світ.

А вже найбільшу помилку робить наша молодь, що не вчиться французької мови, світової мови дипльоматів. Ще десятки а може й сотні літ проминуть, нім французька мова перестане бути офіційною мовою міжнародньої дипльоматії. Факт, що наша молодь не вчиться французької мови, вказує на те, що ця молодь не дуже твердо вірить у здійснення національного ідеалу, не має правдивої уяви про наше найближче національне майбутнє.

Нині українське питання стало актуальною міжнародньою справою. Нема важнішої дипльоматичної наради чи конференції, що на них відповідальні державні мужі не порушувалиб та не обговорювали української справи зі становища інтересів своїх держав і народів. Східна Европа мусить бути впорядкована та заспокоєна; мусить повстати в ній новий політичний лад. Висловом цього нового політичного ладу буде незалежна Українська Держава над Дніпром. Так каже політична дійсність.

Цієї дійсности наша молодь не бере на увагу, не підготовляється практично до її зустрічі. Ми можемо знову дожити таких трагічних моментів, як за часів гетьманської України, що тому, що власне не було досить людей, які знали французьку мову, в українських посольствах та інших дипльоматичних місіях засідали чужі люди, що вважали своїм обовязком знеславлювати Українську Державу перед чужинцями та працювати в користь „единої неділимої".

Отже наша молодь, якщо направду вірить у краще майбутнє українського народу, в здійснення свого національного ідеалу, повинна, без огляду на те, до яких шкіл ходить, учитися пильно й масово чужих живих міжнародніх мов, головно французької мови, як офіційної в нинішніх часах мови міжнародньої дипльоматії.

Повинна про це памятати молодь, повинні про це подбати батьки цієї молоді. Бо дбати про майбутнє народу належить до обовязків не лише самої молоді, але також неменше і її батьків.

Іван Ющишин.

КРОВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ІНДІЇ.

В Неятінкарі (британська Індія) відбулися протибритійські демонстрації. Поліція стріляла до демонстрантів: 5-ох убила, 5-ох ранила.

найкращих у світі співаків — сполучити в одну цілість зі сценою і в той самий вечір дати змогу іншим двацяти тисячам (а може й тим самим?!), насолоджуватися" боротьбою двох відомих боксерів...

На головній артерії міста, яка довгими кільометрами тягнеться від площі „Паблік Сквер", запримічуємо дивну скількість багатоповерхових „департмент-сторів", універсальних магазинів, збитих на розмірно малому просторі. На цьому просторі — тут, такби мовити центр міста, з найбільшими готелями, кінами, тощо — даремне шукаємо за ресторанами-автоматами, такими вигідними для тих, що не все ще знають, що вибирати із десятка невідомих страв в списках звичайних ресторанів. „Рятують" нас „кафетерії": у них все приготоване перед очима; вистачає показати пальцем!

Як стейт Пенсильвенія має своє „місто заліза", так нюйорський стейт чваниться своїм „фляуер сіті", „містом квітів". Це Рочестер, поміж Бофало і Сиракюз, місто, через якого дворець ми вже їхали кількакратно, чи то в дорозі до Дітройт, чи вертаючися з Шікаго, Клівленд чи Ніягари.

Квітів у ньому ще не бачимо — щойно березень. Але бачимо прегарні парки, плянтації і сади, які вказують на те, що на весну і влітку тут справді мусить бути прегарно. І бачимо фабрики Істмана, якого апарати „кодаки" можна купити у Бомбаю чи на Камчатці, у Мексику чи в Яремчі. Не дивниця, що Істман, один з найбагатіших фабрикантів у Сполучених Державах. Крім „Кодаків" (які, як нам оповідають, чомусь-то тут, у місті їх продукції, дорожчі, як денебудь інде!) і „грубих" міліонів, залишених своїм спадкоємцям, він залишив містові дві чудові памятки: театр і консерваторію. Обидві ці інституції, які носять імя свого добродія, зовсім ним забезпечені матеріяльно, належать до найкращих в Америці.

Користаючи з нагоди „вільної" неділі і якогось загально-американського свята на другий день, у понеділок, їдемо автом до Атлянтік Сіті, щоб кинути бодай „одним оком" на цей найбільш відоме й найбільше „фешенебельне" надморське літнище на східньому березі Атлянтику. 120 миль, які ділять Атлянтік Сіті від Ню Йорку, „беремо" в рекордовому темпі, за дві і пів години, себто їдемо пересічно 75 кільометрів на годину. Погода псується в міру того, як їдемо; коли приїздимо на місце, починає накрапати дрібний дощик і холодно, мов у березні, хоч це вже кінець травня.

Ще далеко перед Атлянтік Сіті зустрічаємо по дорозі величезні реклямові таблиці з написами: „Не прогайте нагоди оглянути тисяч чудес Сміта!" „Місце розваг" Бравна — це восьме чудо світа!" і т. п. в такому стилі. Поправді ці „тисячі чудес" і це „восьме чудо світа" — звичайнісінькі люнапаркові „атракції", відомі скрізь і всім по більших містах. Атлянтік Сіті досить велике місто з щось 70-ти тисячами населення, з вигляду таке саме, як десять чи сто інших в Америці. Але властиве Атлянтік Сіті це корсо на побережжі. Як скрізь в Америці, воно дерев'яне — широчезна дерев'яна дорога, яка тягнеться так далеко, що треба добрих кількох годин, щоб усю її пройти. З однієї сторони пляжа і океан; з другої — крамниця на крамниці. У всьому дивна мішанина примітивізму і люксусу. Побіч крамниць, де на вистівах бачимо оригінальні моделі париських туалет та чудові дорогоцінноці з париської виставки, крамниці із усякими дешевенькими „памятками" в найгіршому смаку, і просто на вулицю відчинені льокалі, де масово варять, смажуть і продають гарячі ковбаси — в Америці їх називають „гот-доґс" — „гарячі собаки"! — врешті на кожному кроці „розривкові" льокалі, себто такі, де на всякого роду „автоматах щастя" можете попробувати свого щастя і грошей. Якщо маєте цього щастя більше, тратите там менше грошей; коли щастя менше — втрата грошей більша. У всякому разі „щастя" має тільки власник цього дотепного місця; відвідувачі — а в Америці, яка обожає азард усякого роду, їх все повно — програють безупинно і безсумнівно!

Це враження примітивности пересічної американської публики не можуть затерти в Атлянтік Сіті ані розкішні дансінґові салі, які бачимо, ані такі готелі, як „Ріц-Карльтон" чи „Клерідж", які находяться тут поруч з усякими льокалями ярмарчного характеру. Та все стає зрозуміле чи пак: не так тяжко все це зрозуміти, коли пригадаємо собі, що ледви ще сто літ тому велися скрізь у Сполучених Державах кроваві бої з червоношкірими індіянами, а на цьому місці, де сьогодні стоїть Касино Атлянтік Сіті — ще так недавно може стояли вігвами первісного населення цієї країни...

Економічний огляд.

ЯПОНІЯ В НАСТУПІ.

Причини і бажані висліди

Дві польські книжки найшлись на нашому рецензійному столі. Вони підходять до себе тенденцією, бо обі мають завдання пропаганду. Одна в чепурній окладинці з типовим японським краєвидом має наголовок: „Найжиттєвіші справи Японії“ („Найживотнейше загаднєня Японії“). Обємом вона невеличка. Зате друга — том на 180 сторінок. Це „Азербайджан у боротьбі за незалежність“ („Азербайджан в вальце о неподлеглосьць“) з просторим уступом про господарські справи.

Залишаючи на пізніше розгляд дечим і для нас цікавої господарської структури Азербайджану, хочемо присвятити бодай коротку увагу змістові книжки про Японію, про цю державу, що своїми залізними полками посувається тепер щораз глибше в азійський суходіл і бентежить світ своєю експанзивністю.

Про що йде боротьба в Китаю? Що кермує політикою Японії? Що принесе майбутність?

Такими питаннями, які всіх людей сьогодні цікавлять, починається оця книжечка, яка — як зазначено у вступі — є здебільша переповіджениям праці проф. Альберта Е. Гіндмарша, професора університету в Говарді, що появилась п. н. „Основи японської заграничної політики“, та його припудних викладів.

Основами японської політики є: **постава, голод і неспокій**, або докладніше: національний престіж і бажання дорівняти іншим провідним народам, економічне закріплення і гарантія національної безпеки.

На островах японської імперії (382.550 кв. км.) живе тепер поверх 71 міл. людей (для порівнання: Франція 39 міл. і 550.000 кв. км.). У 1950 р. населення Японії досягне 78 міліонів. Шож буде, коли вже тепер густота населення бе всі рекорди: 1062 мешканців на 1 кв. км.? Коли йде про землю, яку можна управляти, то ця густота вдвоє більша, ніж у Китаю. **Якіж тоді розвязки можливі?**

Мальтузіянізм, себто контроля уродин? Ні! Раз тому, що надмір населення вже вродився, друге тому, що японський нарід, глибоко привязаний до родини, не піддасться такій інтервенції.

Збільшення сільсько-господарської продукції? Слаба надія. Селяни все більше убожіють. Молодь утікає до міст, до торговлі і промислу, а на селі забагато непродуктивного населення. Зрештою в Японії дуже мало грунтів, що можнаб їх ще забрати під госп. культуру. Також максимум видайности з гектара є майже осягнене. Те, що можнаб зискати, невистарчальне, бо річно треба нових 57.500 гектарів, щоб вирівняти продукцію рижу для виживлення приросту населення. До того — на думку експертів поліпшення метод сільсько-госп. праці викликалоб радше спадок продукції або суспільні неспокої.

Еміграція? Колись японці вязали з нею великі надії. Від 1875 до 1920 р. збільшила Японія свою територію на 2,290.08 кв. км. Але нові терени не показались корисними для прийняття надміру населення (конкуренція дешевої робітничої сили і занадто гострий клімат). Знову ж терени Зл. Д. П. Америки і кольоній та доміній британських не допускають японських імігрантів. Зрештою японці нерадо емігрують. Навіть за час вільних переселень — за 50 років — загальне число японців за кордоном рівняється річному природньому приростові японців.

Отже залишається одинока розвязка: **упромисловлення і торговельна експанзія** і то в двох формах: **для добуття сирівців та для збуту.** Обі форми експанзії спричинили комплікації у взаєминах з іншими державами.

Коли йде про експорт, який дає найбільші зиски: бавовняна пряжа і бавовняні вироби, то Японія повністю залежна від імпорту загр. сирівців. Через те 70 проц. японського імпорту (а він усе росте) — це сирівці і півфабрикати. Примушена життєвою конечністю Японія шукає у промисловій експанзії рятунку, маючи таких союзників: 1. багатство робітничої сили та її видайність; 2. модернізацію фабричного уряджения; 3. дешевий погін і низькі кошти будови пром. заведень; 4. брак аґітації серед робітників; 5. добру грошеву політику і відірвання гроша від золота; 6. субвенції уряду для заморської експанзії; 7. новітні методи продажу

Але вороже наставлення заграниці спиняє господарську експанзію Японії, дарма, що вона є теж добрим покупцем. І окружена могутніми митними барієрами в усіх частинах світу, **Японія мусіла звернути свою увагу на Китай, якого ринок є найважнішим і найближчим місцем збуту для неї.** Інтереси Японії в Китаю кількакратно переходять інтереси там інших держав. Японія ульокувала там поверх 7 і пів міліярда франків у золоті. Торговля Японії з Китаєм дає 24 проц. загального торговельного обороту зі закордоном (3.5 прц. зі Зл. Д. П. Америки і 16 прц. з В. Британією). Число японців у Китаю складає 2/3 усіх чужинців, які там живуть (очевидно, всі ті цифри є зперед теперішньої війни).

Але і в Китаю економічна експанзія натрапляє на спротив інших држав, а саме СССР, Анґлії, Америки, Франції, Бельгії і Німеччини.

Створення самостійного Манджукуо — це один із висловів пром. експанзії Японії. Нова держава є джерелом сирівців, а в майбутности буде добрим відборцем (вже тепер купує багато бавовни, нафти, заліза, сталі та ріжні готові вироби).

Але і Китай Японії дальше дуже потрібний. Вічне безладдя, ненависть до чужинців і доступність большевицькій аґітації змушували нераз чужі держави до інтервенції в Китаю. В останніх роках шовіністична кампанія скермована головно проти японців. Уже в школах вщеплюють у дітей ненависть. Проголошений **економічний бойкот** приніс Японії величезні втрати, загрожуючи її господарській експансії, такій дуже конечній для екзистенції японського народу. Японія не хоче підбити політично Китаю. Хоче тільки **спокою і ладу** на азійському сході, бо це є **умовиною корисного розвою торговлі і промислу.** Китай нічого не стратить ані економічно ані політично — читаємо дальше в книжечці — при тісній співпраці з Японією і на добросусідських взаєминах. Навпаки: торговля, мовляв, буде цвісти і китайський нарід зазнає щастя та добробуту. Також скористають інші держави, зацікавлені чимнебудь у Китаю.

Висновки: Японія, втиснена між Росію і Китай, дві неустабілізовані держави, буде продовжувати свою політику, дарма, що інші держави, не розуміючи її примусового положення, ремствують на її імперіялізм. Мирна економічна експанзія є **одиноким засобом для Японії, щоб урятуватись від голоду.** Мета, до якої йде Японія своєю військовою акцією: **стабілізація на азійському сході,** до чого потрібна гармонійна співпраця Китаю і Японії.

На цих висновках кінчиться книжечка, що має крім тексту багато яскравих ілюстрацій та ґрафіконів. Вона звязко інформує про причини й очікувані висліди японської акції в Китаю, очевидно, з японського становища. **В. Н.**

Батьки і діти під Прапор „Просвіти“!

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПРОМИСЛОВУ ШКОЛУ.

Як відомо нашим читачам, перед місяцем помер ремісник Йосафат Пендюк, який в завіщанні записав „Просвіті“ камяницю з призначенням на промислову школу. Навязуючи до цього високопатріотичного вчинку закликає п. **Сава Орський** в найновішому числі **„Торговлі і Промислу“** (95) до можливо як найшвидшого здійснення волі Покійника. При цій нагоді пригадує автор, що ще в 1926 р. на ріднопікільному зїзді піднесло **українське студентство** думку про необхідність осноувати промислову школу. Та залишилась ця думка 10 років проєктом і то **призабутим проєктом.** Дар бл. п. Пендюка позволяє рушити справу з мертвої точки. Правда — сам запис не вистарчає, бо промислова школа **мусить бути відповідно вивінована,** згідно з вимогами сучасности. Але обставини вимагають, щоб не гаятись дальше з організацією такої школи. В перших рядах її будівничих повинно станути **поруч ремісників також студентство,** яке вже перед 10 роками взяло собі цю справу до серця. **Також усе громадянство** мусить зацікавитись нею, тимбільше, що гріш, даний тепер на школу, треба би колись прамусово дати на безробітних. А школа виховає тисячі ремісників, яких у нас усе ще дуже мало, що п. Орський старався доказати цифрами у попередніх своїх статтях у „Торговлі і Промислі“.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

МІЖНАРОДНЯ ПАРЛЯМЕНТАРНА ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ У ВАРШАВІ.

В цьому році засідання М. П. Е. К. (з черги 28-ої) відбудеться в Варшаві. З інтервю заступника польської групи мін. Юрія Івановського, поміщеного в пресі, довідуємось, що у зїзді візьмуть участь представники 24 держав. Буде їх дуже багато, бо поверх 250 осіб, між ними визначні світові економісти. Вартість М. П. Ек. Конференції — згідно зі словами того ж інформатора — не тільки в тому, що вони запізнайомлюють учасників з найживішими проблемами господарського життя через безпосередній обмін думок, але передусім у формуванні опінії світу на ріжні господарські справи.

ОФІЦІЯЛЬНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ОРҐАН ПРО ДИСКУСІЮ НАД ЗМІНОЮ ПОКАЗЧИКА ПРОДУКЦІЇ.

Факт, що Інститут Дослідів Конюнктури проголосив новий, вищий показчик (індекс) продукції (див. „Ек. Оглад“ з 21. серпня ц. р.), викликав у польській пресі дуже широку дискусію. Звились теж дуже критичні голоси з песимістичним забарвленням, які „Газета Польска“ з 1. ц. м. схарактеризувала назвою „гіпохондрія вскальнікова“. Найновіше число орґану господарських міністерств **„Польска Ґосподарча“** присвятила пресовим гльосам з приводу зміни показчика продукції також свою увагу, добачуючи в них опінію загалу, яку не слід легковажити. Рівночасно містить вона ось таке річеве вияснення:

Найважніше є те, що показчик продукції мірить розміри продукції, **не беручи під увагу змін кількости населення.** Якщо від 1928 р. до 1937 р. продукція зросла на 11%, а населення на 15%, то ясне, що **продукція на голову зменшилась.** До того треба брати під увагу зріст пересічного віку населення і збільшення через те його потреб. Дальше на очевидний добробут населення впливає виключно виробництво споживчих дібр, а воно зросло від 1928—1937 слабше від загального показчика, бо в відношенню 103:100. Отже виробництво споживчих дібр на голову населення поважно змаліло. В більшому ступні зросло виробництво інвестиційних дібр і дібр для оборони краю. Недовіра до нового показчика частинно слушне в тому, що **новий показчик значно ріжниться від давного.** Ця ріжниця виходить не тільки з того, що дані про затруднення заступлено даними про виробництво, але також зі зміни засягу показчика і з ваги, яку признано поодиноким галузям. Так склалось, що галузі, влучені тепер до показчика, мають рівень досить високий, **а через те підносять загальну пересіч.** Не є це припадок, а річ очевидна, що нові галузі виробництва розвиваються сильніше від інших, виказують більшу розвоєву пружність, мають також вищий ступінь змеханізування і більшу вартість продукції нетто на одного робітника.

Отже бачимо, що низка причин — кінчить свої завваги „П. Г.“ — склалась на те, щоб новий показчик виробництва мав вищий рівень від попереднього, **але** всі ті причини є **зовсім обєктивні і нічого не мають спільного з поняттям т. зв. офіціяльного оптимізму.**

ПОЛЬСЬКІ КООПЕРАТИВНІ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ.

Польське Т-во Кооперативного Виховання отворило від цього шк. року дві кооперативні школи: мужеський ліцей і однорічну коедук. школу коопер. підготови. В заклику до підтримки цих шкіл Т-во покликується на українців, що в новоосновaному кооп. ліцею підготовляться кваліфікованих працівників.

СВІТОВА ХРОНІКА.

РОЗПОЛІТИКОВАНІ БІРЖІ.

Як усе дуже чутливі на всі політичні ситуації біржі з міжнародним значінням — у Льондоні, Парижі і в Ню Йорку — з трудом приховують панічні настрої. Політична ситуація в Европі, точніше конфлікт за Судети, робить великі спустошення на ринку грошей, девіз і золота. **Рух капіталів проходить тепер майже під знаком політики, а не господарства.** Дух підприємчивости підрізаний трівогою за завтрішній день. Навіть оптимісти посеред фінансових і біржевих кол, які не передбачують безпосередньої небезпеки війни, вірують, що йдуть дуже важкі часи і що треба бути до них готовими.

БОЙКОТУЮТЬ БАТЮ.

Чеська преса подає, що в німецьких газетах появився заклик до бойкоту виробів Баті.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Сторінка без політики.

Тайна самітної могили.

При кінці липня цього року слідчий суддя Роберт Ворбрук із міста Ню Гавен в Америці вибрався на лови в доооколичні ліси. Підчас ловів знайшов він у відлюдній долині покритий мохом камінь, на якому він прочитав немало счудований напис:

„Тут спочиває Роберт Джон Єліт, який убив три жінки: Марію Бальтінс, Джозефіну Такі та Генрієту Гренс".

Суддя перервав негайно лови й вернувся до міста та на підставі поліційних актів ствердив, що саме два роки тому в Ню-Гавен мешкав купець Роберт Джон Єліт, який вів доволі таємниче життя і хоч поліція не мала проти нього ніяких конкретних доказів, увесь час пильнувала його. Про нього говорили, що він є небезпечним лихварем та що він фінансує ганґстерські напади.

Єліт пропав без сліду. Тоді догадувалися, що він покинув Ню-Гавен, побоюючися здемаскування і що виїхав під фальшивим прізвищем в іншу околицю, в якій далі веде свої підозрілі справи.

Ще цікавіше було відкриття, що його зробив слідчий суддя, переглядаючи поліційні акти, що перед десяти роками „працював" у тих околицях якийсь невловний убивник жінок. Жахливі злочини, що він їх довершував, поставили на ноги поліцію цілого стейту, одначе поліції не вдалося попасти на його слід. Тому таємничому вбивникові приписували вбивство кільканацяти жінок, між ними й тих трьох, що їх прізвища були витесані на таємничім гробівці.

Суддя велів негайно розкопати той гробовець. На глибині 1 м. знайшли кістяк мужчини.

Але хто його поховав на цьому відлюдному пустарі? Хто дав напис на камені?

Суддя почав підозрівати, що зробив це хтось що хотів помститися за злочин Єліта.

Чий кістяк?

Поліція повела слідство, щоб віднайти таємного месника. Перевели точні розсліди, щоб устійнити з ким жив Єліт та з ким він удержував звязки та хто міг би щось знати про його злочини. Поліція арештувала чотирьох ганґстерів, які приязнилися з Єлітом. Та ніодному з них не могли доказати, що він має щонебудь спільного із таємничим гробівцем. Дальші досліди ствердили, що Єліт оповідав ще заки він щез, що хоче перенестися до Каліфорнії та у звязку з тим пляном ліквідував свої інтереси. Поліція стала підозрівати, що Єліт хотів сам затерти за собою всі сліди та що йому йшло про те, щоб усі вважали його за небіжчика. Імовірно, кістяк, який знайшли в могилі, він сам приніс і закопав, щоб таким чином змилити за собою сліди

Розвязка загадки.

Ціла справа набрала широкого розголосу й опинилася на шпальтах преси. І тоді прийшла справжня сензація: поліція з Ню Гавен дістала з малого містечка в Каліфорнії листа, що його вислав сам Роберт Єліт. Автор листа заявляє що він довілався счудований про віднайдення таємничого гробу, в якім буцім то його поховали, хоч він зовсім здоровий і від двох літ, значить від тієї хвилини, коли він виїхав із Ню Гавен, мешкає в Каліфорнії недалеко Голівуду. Із Ню Гавен виїхав він побоюючися погроз свого довжника Віліяма Штедера, якого вже підозрівали, що він застрілив одного зі своїх ворогів.

Поліція відшукала Віліяма Штедера. Підчас слідства у слідчого судді, він признався, що це він сам викув напис у скалі. Кістяк похований під каменем він приніс із сусіднього сільського цвинтаря. Все те зробив він на те, щоб наробити поліції якнайбільше клопоту та поставити її перед важкою до розвязки загадкою.

Віліяма Штедера поставили перед суд, який засудив його на місяць вязниці за злобний обман та введення поліції у блуд. Так закінчилася справа, що наробила чимало клопоту поліції та лакомим на ріжного роду сензації американським репортерам.

Жінка, яку можна виграти на льотерії.

У Вентоні (Австралія) відбувається кожного року оригінальна льотерія. А саме головною виграю не є якась більша сума грошей, але молода й гарна жінка. В цій льотерії обовязують дві умовини, що їх мусять учасники виконати, а саме льоси можуть купувати тільки молоді люди й переможець мусить ще цього самого дня повінчатися зі своєю „головною виграною". Всі потрібні до вінчання документи мусять собі грачі на льотерії заздалегідь приготовити. На великій площі, на якій відбувається „тягнення" уставлені спеціяльні таблиці, на яких наклеєні світлини „головної виграної" в кількох поставах. Сама „виграна" справді чимало рискує, коли згори згодиться на незнайомого їй мужа. Вона сидить у гарно пристроєній льожі. Вінчання відбувається безпосередньо після тягнення на площі. Вінчає урядовець цивільного уряду. Новожені дістають від дирекції льотерії гарне, велике й елегантно уладжене мешкання в одній з найкращих дільниць міста. Цього року, як кажуть, льотерія на жінку має особливо великий успіх, бо досі викупили вже більше, як 300.000 льосів.

Аль Капоне працює у вязниці.

Грубо помилявся би той, хто подумав би, що він плете коші з лозини, робить забавки, щітки, або щось у тому роді. Ні, він працює далі у своїй „професії" у ганґстерстві.

У стейті Шікаґо прокуратор почав гостру боротьбу з т. зв. „раситерами". На його домагання персонал т. зв. летних бригад потроїли

Як слідство виявило, банда Аль Капона, якою той славний ганґстер керує з вязниці, зорганізувала в Шікаго цілу низку тайних „сальонів гри", в яких вели азардні гри. Яким чудом Аль Капоне вміє давати своїм підчиненим прикази з вязниці, на острові у заливі Сан Франціско — ніхто не може цього збагнути.

Коли за 5 літ він вийде з вязниці, його ждатиме на волі найменше міліон зароблених його бандою долярів, якщо його знову не віддадуть під суд за цю „діяльність".

Поліція закрила шість тайних домів гри, що їх правильно відвідувало к. 2.500 людa, в тому більшість жінок. За один лиш день — як кажуть — поліція сконфіскувала апаратів до гри, рулеток і тим подібних приладів на суму 20.000 долярів.

Кого не любить бджола?

Один із льондонських поліціянтів займається пильно бджільництвом і має славу доброго знавця бджіл. Він мешкає на одному з льондонських передмість, має власний дімок та біля нього добре розбудовану пасіку. Він приглядався довгі роки життю бджіл та поробив чимало помічень, що їх досі ще ніхто не знав. Його оповідання на тему життя бджіл просто не мають кінця і він у противенстві до своїх товаришів не любить говорити про справи, здебільша прикрі, звязані з його професією.

Він заявив між іншим, що знає докладно яких людей бджола „не любить" та їх жалить. А саме бджола нападає на людей, що мастять волосся бриляптиною, або рудих. Не любить теж бджола запаху алькоголю, на чому найгірше звичайно виходять пияниці, або люди „під газом".

Вдячний осел.

В місцевості Ереґлі (Туреччина) одного дня почув тамошній селянин Мустафа Кардан розпучливий вереск осла з недалеких кущів.

Кардан побіг негайно в кущі зі своїм псом, великим бульдогом і побачив, що в кущах великий вуж атакує осла, який розпучливо перед ним боронится. Бульдог кинувся миттю на вужа. Вуж перестав нападати на осла і звернувся проти пса. В однім менті, підчас боротьби, вужові вдалося обвинутися довкола голови пса і здавалося, що ось-ось вуж задушить собаку. Та в цім менті осел одним хопом зубів розторощив вужові голову.

Таким чином осел виявив собаці свою вдячність за те, що вона врятувала його від смерти.

„БОЖЕВІЛЬНИЙ" ПОЇЗД.

На паровозі пенсильванського експресу трапився 27. м. м. вибух, який убив машиніста й палія. Поїзд ніким не кермований далі гнав перед себе, не зважаючи на ніякі сигнали ні зупинки. Так він переїхав більше, як 5 км., минув велику стацію Седарвіль і зупинився в полі.

Пасажири зовсім не підозрівали, яка драма розігралася у паровозі і ні на хвилину не здогадувалися, яка жахлива катастрофа їм грозить. Про небезпеку вони довідалися щойно тоді, коли поїзд станув.

Машиніста й палія розірвало на кусники. Відірвані частини тіла знаходили відтак здовж залізничого шляху. На думку знавців, нещастя спричинив вибух одної з рурок, яка відводила зужиту пару.

РЯТУЙТЕ, БО ПАЛЮСЯ!

На бульварі св. Михайла в Парижі трапилася перед кількома днями оригінальна подія, яка спричинила величезне, вуличне збіговище і закінчилася поліційним протоколом. В одному менті почули крик серед вулиці:

„Рятуйте, бо горю!"

Затривожені прохожі почали оглядатися на всі боки, але не могли нікого побачити, хто горів би. Вкінці коли крик далі повторявся, прохожі покликали телефоном пожежну сторожу, сподіючися, що вона скорше відшукає нещасну людину. Колиж пожежники приїхали, не могли нічого знайти. Тоді один із мужчин, що проходжувався по бульварі розсміявся наголос і заявив, що це він кликав рятунку. Виявилося, що він був професійним черевомовцем і таким чином хотів себе зареклямувати ширшій публиці, не сподіючися, що воно доведе до покликання пожежників.

Дотепний черевомовець мабуть не сподівався теж, що пожежники покличуть поліціянта, який списав із ним протокол за спричинення збіговища та зайвої інтервенції пожежників.

—o—

ЧОЛОВІК, ЩО СПИТЬ У 350 ЛІЖКАХ ЗА ЦІЛИЙ РІК.

Мандрівний агент одної з великих електротехнічних фірм у Льондоні Джорж Гампрей веде оригінальну статистику. З тієї статистики виходить, що в подорожах для своєї фірми спав він за 40 літ до цієї пори у 14.000 ліжок. Від 40 літ він спав майже кожного дня в іншім ліжку. Крім ріжних бляикетів на замовлення, посвідок, повновластей та інших паперів, він возить зі собою свій улюблений записник, в який він записує кожне нове ліжко з дописком місцевости й гостиниці. Отже рахуючи пересічно, Гампрей спить на рік у 350 ліжках.

—o—

ПТАХ, ЩО ПЕРЕЛЕТІВ 6.000 КМ.

Будапештенський орнітольоґічний інститут дістав повідомлення з орнітольоґічного інституту в Брукселі, що в Конгу знайшли реєстраційний перстень птаха, що його зловили і відтак випустили в Будапешті. Цей перстень мав знак орнітольоґічного інституту в Будапешті „травень — 1938". Мадярська преса пише, що це перший випадок, що птах долетів з Будапешту аж до бельгійського Конга.

Шкільництво на Словаччині.

Як подає праська агенція МЄФ, до 1919. р. мало все середнє шкільництво Словаччини мадярську мову навчання; у народніх школах було не багато винятків. Навпаки, теперішня шкільна система змагає до того, щоб кожна дитина могла вчитись у своїй матірній мові.

На 3 і пів-міліонове населення Словаччини припадає 1 університет, 44 ґімназії та реальні школи, 15 учительських семинарій, 433 доповнюючих шкіл, 113 фахових та 4489 народніх.

На 44 ґімназії та реальні школи припадає **7 мадярських і 2 німецькі.**

На 30 рільничих, городничих, лісових і т. п. шкіл — **2 мадярські.**

На 7 торговельних академій і 15 публичних торг. шкіл — **2 мадярські й 1 німецька.**

На 16 духовних семинарій — 7 римо-католицьких, 1 греко-католицька, 6 жидівських.

На 4.489 народніх шкіл **є 119 німецьких і 755 мадярських.**

Крім того на Словаччині є до 100 українських шкіл, народніх та середніх. (Серед населення Словаччини є 68.1% словаків і чехів, 21.5% мадяр, 4.7% німців, 2.9% українців, 2.4% жидів і 0.4% поляків.)

СЛОВАЦЬКА МОВА Є УРЯДОВОЮ МОВОЮ НА ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Дирекція залізниць у Братиславі пригадує всім своїм службовикам, що згідно з мовним законом урядовою мовою у Словаччині є словацька мова.

Польський амбасадор при Ватикані.

Як довідується агенція „Юнайтед Прес", польський уряд небавом заіменує нового амбасадора при Ватикані на місце В. Скшинського, що помер; буде ним мабуть віцемін. І. Шембек. (КАП.)

Активізація комуністичної партії Злучених Держав Північної Америки

КОМУНІСТИ СПОДІЮТЬСЯ ВІДІГРАТИ ВИРІШНУ РОЛЮ ПРИ ВИБОРАХ ПРЕЗИДЕНТА.

Московська „Правда" обговорює у великій статті завдання американської компартії та натякає, що вона може відіграти вирішну ролю при найближчих президентських виборах.

Комуністичний рух в Америці зросте поважно. Він розвине широку акцію серед робітників і фермерів, щоб довести до „людового фронту".

ПОГОЛОСКИ ПРО КРІЗУ МАДЯРСЬКОГО УРЯДУ.

В середу й четвер ходили по Будапешті поголоски, що в найближчих годинах дійде до крізи мадярського уряду. Офіційні чинники заперечили ті поголоски, а вся преса осудила їх.

—o—

ЯПОНЦІ ЗІСТРІЛИЛИ 17 КИТАЙСЬКИХ БОМБОВИКІВ.

Японська адміралїція повідомляє, що у повітряному бою над Намгуном (150 км. від Шанґаю) японці зістрілили 17 китайських бомбовиків британського походження та втратили 2 літаки.

ЛИШ ЖОНАТІ УРЯДОВЦІ МОЖУТЬ АВАНСУВАТИ В ІТАЛІЇ.

Італійська рада міністрів ухвалила, що умовиною аванcу для державного урядовця є подружжя. У державній адміністрації не може бути більше як 10% жінок.

Адміністраційні урядовці будуть носити однострої.

СТРАЙК ТРАМВАЄВИКІВ У ЛІЛЬ.

У четвер вечором персонал трамваїв у Ліль зібрався на віче та рішив почати від нині страйк, домагаючися підвишки платень.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 4 вересня (23. серпня) 1888.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ.

Про доповняльні вибори до сойму в округах Снятин-Заболотів і Рудки-Комарно „Діло" писало:

„Вибори покінчені в некористь руських кандидатів. Наше недовіря в їх успіх, висловлене у вчорашньому числі „Діла", виправдалось. Сила, інтрига, лож, підкупство і шовінізм віднесли блискучу побіду. Виявилось, що оба головні фактори, з якими прийшлось боротися руським кандидатам, мають ще своє велике значіння на Руси і що не так легко і на будуче можна буде з тими двома відомими силами упоратись... Руських послів галицькому соймові не треба. Галицька Русь має і на дальше залишитись без голосу і сили в краєвім парляменті"

— ?

53-ОХ УЧНІВ.

„До руської паралєльки в Перемишлі вписалося до вчера 53-ох учнів. Число видне! Ще який десяток учнів і руська паралєлька дочекалась6 ще своєї паралєльки".

„ПРИВѢТСТВЕННЫЕ ТЕЛЕГРАМЫ".

„З провінції надіслали нам ось яку вістку: Канцелярія „Общества им. Качковского" порозсилала кореспонденційні карти такого змісту: „Львовъ 1888. Высокопр. Отче! Въ день генер. Собранія члєновъ Общества им. Качковского с. с 6. IX. н. ст. т. года в г. Дрогобичѣ празднуемъ также торжественно дорогую для св. Руси память: „900-лѣтіе Крещенія Руси". Въ слѣдствіе того покорнѣйше просимъ Ваше Высокопрепод. изволять милостивѣйше почтити въ тотъ день с. с. 6. (н. ст.) сентабря т. г. Собраніе Качковского въ Дрогобичѣ привѣтственною телеграмою. Съ глубокимъ почтеніемъ канцелярія общества С. А. Дуда в. р."

По широкому світі.

Британські професійні спілки почнуть у понеділок конгрес. У четвер відбудеться дискусія на тему закордонної політики.

Португальські вітрильники будуть від тепер на вітрилах мати великий червоний хрест.

Болгарський король, що перебуває в Пізі, приняв Мусолінія.

У Фінляндії почалися великі вправи протилетунської та протигазової оборони; беруть у них участь і громадянські установи.

На Литві почав працювати „уряд інформації та преси" під проводом віцемін. Тамошайтіса, голови синдикату литовських журналістів.

Естонський міністр освіти вийшов зі шпиталя і небавом вернеться до праці.

Латвійський міністр закорд. справ Мунтерс виїде в понеділок до Женеви на сесію Ліґи Націй.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР У ЛІТВІНОВА.

Як подають з Москви, Літвінов приняв японського амбасадора та відбув з ним двогодинну розмову в приязному тоні.

—o—

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 25.

КЕЙЛЕНК ВІЛЛІ 4

Швестка.

II.

Рідна Тіточко й Золотий Дядечку!

Ну, нарешті я вже загніздилася. Здається щойно вчора Ви зі мною прощалися на стації, а тут минуло вже два тижні. Чи одержали від мене листівку? Я її вкинула ще на стації Вербівка, коли перечікувала дощ.

Ви передімною, мов живі. Так і хочеться хусточкою втерти Ваші сльози, Тіточко. А Ви, Дядечку, не підсміхайтесь з Тіточки, бо то не ґарно. Добре Вам сміятися, коли Ви мужчина і в Вас серце — камяний цурупалок, а подумайте, як Тіточці без мене тяжко. Якже так: була, була, бігала чотири роки з книжками то до семинарії, то з семинарії, а тепер раптом Тіточка сама без мене. Добре, хоч Какусь мурноче у Вас, Тіточко, на колінах. Чи здоровий він? Тіточко, Ви його вичісуйте раз-у-раз, щоб він свою анґорську красу зберіг на злість усім сусідським шолудивим котам. А на Дядечка не звертайте уваги. Нехай сміється собі під вуса. Ми жінки, знаємо, що той сміх у мужчин так собі от. Мабуть Дядечко подумає про мене: дивись, дзиґа! Не встигло з семинарійської лавки вискочити, а вже пише „ми жінки" — ніби вже й воно щось варте.

А варте, Дядечку, варте! Не дурнож я через Ваші руки перейшла. Недурно через Вас Леся Українка для мене, як свята, як „вірую". Чекайте, Дядечку, дайте мені тут ліпше розглянутися. Я Вам покажу, що й я щось варта.

Дядечку, признайтеся, Ви напевно чекаєте: от наша сорока (це ніби я!) зараз почне писати як дзвонить гірський струмочок, як світить сонечко, може десь у серпні й соловейка вчує, бо в її роки, мовляв, соловейко й на леду кубелечко мостить... Отже і помиляєтеся.

Коли я у Вербівці вилізла з поїзду, то такий дощ прав, що поки я перебігла до стації, то геть змокла. І кругом були не гори, а якась сіра верета. А до моїх Закаблук аж 7 кільометрів. Витягла я ґумовий плащик і чобітки „ботівки", передала валізи стаційному сторожеві (якийсь такий, як „кум мірошник" або „сатана в бочці"), і як лише дощ втихомирився, почалапала до Закаблук.

Одно добре, що заблудити ніяк не можна. З одного боку зелена стіна, з другого також, коло дороги річечка, — нікуди не звернеш. Особливо тоді, як я йшла: мокро і сіро, а замість соловейків сильно крякали ворони.

Ось так з течкою під пахою придибала я до Закаблук. Вони мені чемно представились своїм стовпом: „Община: Закаблуки. Округъ: Свишное. Земля: Подкарпатская Русь". Я також зробила перед стовпом короткий реверанс і представилася: „Параска Шкварка, державна дочасна учителька", то вам не що будь. Хотіла була навіть трошки язик висунути, але вчас схаменулася...

А школу булаб я не пізнала, якби не напис: „Державняя народная школа". Будинок високий і гарний, але такий, як ґуцульська хата, небілений. Боже мій! Якби Ви, Тіточко й Дядеку побачили господина управителя! — зовсім бичок. Карк грубий, повертається цілим тілом, а ніс як ґудзик від електричного дзвінка, — так і хочеться надавити пальцем і запитати: „чи пан учитель дома суть?"

Я до нього: „моє поважання", а він поклiпав трохи білими, як у поросяти, віями і пробурмотів: „моє почтеніє". Було помітно, що я на ньому зробила досить сильне враження. Кажу йому: називаюся так і так, Шкільний Реферат і інспектор призначили мене до Закаблук. А він топчеться з ноги на ногу, ані до хати не запросить. Нарешті видавив з себе: „Дуже приятно. Тішуся, что буду іміти сякую помочницу".

Трошки ми помовчали. Потім я знов: — Прошу, пане управителю, порадьте мені щодо помешкання.

А він:

Виджу з бесіди, что ви, госпожа колеґіня, украинскаго убіжденія... Для мене се нич... Я невтральний... тутешний... Но може ви не здішная... може еміґрантка?

— Ні, кажу, я українка, але з діда-прадіда з Ужгороду.

— Умгу... Я человік невтральний... спокойний. Не люблю, когда звадждаються... Учитель дольжен знати только свою школу, а убіжденія — се пустоє діло...

Думаю, — от розбалакалася біда!

— Треба би мені, пане управителю, десь помешкання.. (Далі буде).

Німеччина нездібна до війни?

РЕВЕЛЯЦІЇ ПРО НІМЕЦЬКІ МАНЕВРИ.

З Ціріху повідомляють, що Гітлер прийняв 31. м. м. делегацію німецьких господарських кол з президентом державного банку д-ром Шахтом на чолі. Делегація просила закінчити негайно маневри та подала такі сензаційні мотиви:

1. Величезні кошти, що приневолили державний банк до масового друку нових банкнотів, такі великі, що Німеччину майже залили нові банкноти. Це знову спричинює поголоски про інфляцію й підриває довіря населення до німецької господарки.

2. Харчеві запаси майже зовсім вичерпалися на теренах, на яких армія відбуває маневри. З цього терену повідомляють про огірчення серед населення з причини безоглядних військових реквізицій.

3. Шахт мав заявити, що дух німецької нації заломився й ніщо не нагадує давньої рішучости.

4. В Німеччині панує паніка, всі купують дорогоцінности та предмети щоденного вжитку, побоюючися девалюації марки та заломання німецької господарки.

Військові кола, буцімто невдоволені з ходу маневрів і не криють свого страху з причини низької вартости замінних матеріялів, що їх ужили при будові змоторизованих одиниць.

Кажуть, що багато повзів та літаків виявилося нездатними до вжитку. Також стрільна вибухали або за скоро, або зовсім не вибухали.

В Ессен арештували 3 начальних інжинірів заведення Круппа під замітом саботажів.

У Берліні буцімто панує переконання, що Німеччина нездібна в теперішню пору навіть дві тижні вести боротьбу.

—o—

МЕКСИК НЕ ЗАПЛАТИТЬ ВІДШКОДУВАННЯ АМЕРИКАНЦЯМ, ВЛАСНИКАМ ВИВЛАСНЕНИХ ПІЛЬ.

Отвираючи сесію мексиканського парляменту, през. Карденас відповів на американську ноту у справі вивласнення піль, що належать до американців: Мексик не виплатить їм відшкодування і не зобовяжеться не вивласнювати в майбутньому.

Карденас підкреслив, що необхідно так само трактувати мексиканців як і чужинців, що працюють у Мексику.

—o—

ЗАКЛИК ЛЬОРДА ГАЛІФАКСА ДО ПОЛЬЩІ.

Британський міністр льорд Галіфакс прийняв дипльоматичного аташе Польщі Ярошевського й вистосував за його посередництвом заклик до польського уряду, щоб Польща прилучилася до англійських зусиль щодо мирної полагоди судетської проблеми в Чехословаччині.

Новий сезон у міських театрах.

Від 1. вересня почався новий сезон у львівських міських театрах на рік 1938-9. Як пояснив на пресовій конференції дня 1. ц. м. віцепрезидент міста д-р Веринський, спосіб ведення театрів буде дещо відмінний, як у попередніх роках.

Управа міста закидає систему віддавати театри в державу та перебирає адміністрацію театрів у власні руки. Це спричинили обставини і кріза театрального керовництва, а не якінебудь театральні амбіції управи міста. Зате у справі театрального персоналу та добору репертуару новий директор театрів М. Шпакевич матиме зовсім вільну руку. Йому також повірено і загальну керму театру з тим, що оперовий відділ вестиме відомий співак А. Ділур, який має у пляні використовувати в опері також молодих співаків. Опер у сезоні буде коло 20 і першу з них („Страшний двір") виставлять 3. ц. м. В сезоні буде також кілька оперет, що їх виставить відомий режисер Кулiґовський.

Правдива інавгурація сезону буде щойно коло 20. вересня ц. р. і почнеться песою Новаковського „Галузка розмарину". Далі підуть песи Шекспіра, Молієра, Бомарше, Шіллера і навіть Софокля та ін. З польського репертуару песи Івашкевича, Броньчика та інших.

Театр Ріжнородностей використають на популярні вистави та вистави для дітей. У проєкті є також замкнені вистави робітничі.

Персонал театру частинно зредукований, частинно доповнений новими силами. Вертаються давні добрі артисти, відомі львівській публиці, як Красновецький, Жичковська, Полонський та інші.

Щоб збільшити фреквенцію театрів, управа обнизила ціни білетів на 20 прц. Крім того завела абонаментові купони для професійних союзів, суспільних організацій та окремі купони для поодиноких осіб.

—o—

НОВИЧКИ.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 19—?

— **Спеціялістка** в хворобах жіночих і поліжництві **д-р Софія Парфанович** вернулася і ординує, Львів, пл. Болеслава Пруса ч. 2. (Зиблікевича 51). 1842

— **Турне по Волині бандуристки Г. Білогубової.** Пишуть нам: Г. Білогубова 14. серпня ц. р. розпочала своє концертове турне по Волині виступом у Сенкевичівці, луцького повіту. Другий раз виступала бандуристка в с. Боголюбах 19. серпня і третій раз 28. серпня в с. Лаврові. Програма концертів, яка складалася з історичних українських дум, народніх пісень і танків, викликувала скрізь захоплення публики й бурю оплесків.

— **Яким українським виданням відібрали дебіт у Польщі?** Міністерство внутрішніх справ відібрало почтовий дебіт ось таким виданням: „Українському Вістникові" в Берліні, „Кобзареві", виданому у Києві-Ляйпціґу та „Ілюстрованому Календареві Канадійського Українця" на р. 1927. виданому у Вінніпеґу.

— **Нова атракція Східних Торгів.** Цього року вперше улаштовано на Сх. Торгах фільмовий павільон. У цьому павільоні відбудеться показ ретроспективних експонатів та фільмів продукції краєвої та закордонної. В павільоні будуть також моделі найновіших винаходів з ділянки фільмової продукції. Заінтересування цим павільоном дуже велике. У виставі беруть участь фільмові продуценти Америки, Німеччини, Франції та Анґлії. Вступ до павільону 20 сот.

— **Дисциплінарний суд** львівської адвокатської ради вже уконституувався вибираючи своїм головою адв. д-ра Боґуслава Льоншава, а віцепрезидентами адвокатів: д-ра Карла Арґасінського і Вацлава Несьвятовського. Вже в половині вересня суд буде відбувати дисциплінарні розправи в адвокатській палаті у складі трьох членів.

— **Обікрали і вивезли фірою всі речі.** В невияснених умовинах злодії обікрали помешкання Якова Штайна при вул. Кармеліцькій ч. 14 у Варшаві й опісля вивезли фірою всі меблі, річи і навіть більші цвяхи зі стін. Поліція шукає за злодіями. Покищо арештувала сторожа, який запевняє, що не знає нічого про цю небуденну крадіж і що не бачив, як злодії виносили меблі.

— **Львівська хроніка.** На товаровім двірці помер наглою смертю 30-літній М. Худзіль. Його тіло відвезли до інституту судової медицини. — З книгарні Шпрінґера при вул. Хорущини 7 злодії вкрали машину до писання вартости 40 зол. — При вул. Божничій невідомий напасник вирвав з рук А. Авербахової торбинку з 15 золотими і втік.

— **Справа континґентів нових адвокатів.** Нова адвокатська рада у Варшаві вибрала спеціяльну комісію, що займеться підготовою опінії для начальної адвокатської ради і міністерства справедливости у справі устійнення континґентів нових адвокатів на терені варшавської апеляції. Головою цієї комісії є сам декан Новодворський. Комісія працюватиме у приспішеному темпі, бо вже в половині вересня всі адвокатські палати висловлять міністрові справедливости опінію у справі управильнення допливу нових адвокатів по замкненні лист.

— **Відгомін процесу проти Кепури за зневагу адвокатського стану.** На першому засіданні нової адвокатської ради у Варшаві обговорювали низку актуальних справ щодо адвокатури. Між іншим нова адвокатська рада розглянула теж справу процесу проти Кепури за зневагу адвокатського стану. Рада оголосила комунікат, що не уповажнила нікого починати судовий процес за зневагу адвокатського стану у звязку з інтервю Кепури.

— **Характеристичний розпорядок залізничої дирекції у Варшаві.** Варшавська залізнича дирекція видала розпорядок у справі безнастанних випадків вибивання шиб у поїздах. До дирекції напливають раз-у-раз доноси на „забави сільських хлопців", що полягають на киданні камінням до поїздів. Крім матеріяльної шкоди бувають зранення пасажирів та залізничої обслуги. Дирекція залізниць наказала, щоб кожночасно повідомляти залізничу сторожу, що має уладити погоню за напасниками.

— **Арештування залізничників за зловживання.** До окружного суду у Варшаві вплинув акт обвинувачення за зловживання в державній залізниці в Ловічі. Слідство у справі цих зловживань вів суддя до справ спеціяльного значіння аж три роки. Зловживання полягали на виставлюванні фікційних рахунків за роботи і достави для заграниці. На лаві підсудних засяде: б. начальник рахунковости Станислав Бартосевич, б. керманичі і начальники відділу Александер Путила, Ян Ніскі, Евген Станьчик, Ян Новаковський, Генрих Костшева, інж. А. Герман та інж. Юліян Сташинський. Арештовані залізничники наразили державний скарб на втрати кількасот тисяч золотих. Крім того у зловживаннях брали участь кількох будівельних підприємців. Процес проти згаданих б. залізничників відбудеться у Варшаві в жовтні ц. р.

— **Крівава бійка з поліцією.** В Неятінка в полудневo-західних Індіях поліція віддала сальву до юрби, що демонструвала проти розпорядків британської влади. Пять осіб убитих і пять важко ранених.

Дописи.

СТРИЙ

Величаві ювилейні торжества в Стрию. Важні ... ставини, серед яких приходиться нам нині жити ... лекшує спогад на світлі події з історії українського народу. Ювилей з приводу 950-ліття хрещення українського народу — це могутній засіб в руках українського духовенства до морального відродження народу. Залежить від того, чи провід є у відповідних руках, щоб той ювилей відсвятковано з найбільшою відда... для народньої справи. Великим щастям для ... Стрия є та обставина, що маємо тут меткого ... ґентного і при тім надзвичайно обовязкового пароха. Ще не минули чотири роки, як прийшов о. крил. ... Гаврилишин до Стрия як сотрудник і завідатель, а ... року вже й парох, а Стрий став мов не той. Не зважаючи на початкові труднощі, необзнайомлений з обставинами і життям у місті, вже по році є о. Г. в курсі ... стрийських справ, а своєю працею і послідовністю в виконанні принятих на себе зобовязань ... леди, єднає собі серця всіх без виїмку парохіян ... ре провід у всім зорганізованім житті міста та ... вавши біля церкви всю інтеліґенцію, міщанство і ... бітництво, перемінює духову структуру стрийського українця. Ще як завідатель прикрасив парохіяльну церкву чудовим іконостасом, а як парох задумав ... початок 950-літнього ювилею хрещення Руси-України придбати для церкви відповідну памятку — дзвін ... всього чотири місяці зумів заохотити своїх парохіян ... до того, що від 7. серпня ц. р. парохія Стрий має ... чаний дзвін „Володимир" (744 кг. ветто ваги), до ... мешканцям Стрия каже звернути увагу на ... правда, малу і стару, але дасть Бог, за кілька літ ... збудуємо нову. Щоб мати змогу взятися до того ... кого діла, треба підготовити до того парохіян ... обновити в них давнього українського христіянського ... щедролюбивого духа. Треба зєднати всіх парохіян ... малого до великого, від найбіднішого до найбагатшого ... від безграмотного до найвище освіченого ... літ, перейнятий тими самими бажаннями ... сильний духом і волею. Засобом до тої обнови ... місія, що під проводом оо. Редемптористів ... ського і Корби тягнулася в Стрию від 18. до 28. ... ц. р. Вже давно не було в Стрию місії. Ще 1907 р. ... повідував тут молодий місіонар, теперішній Митрополит Кир Андрей, тоді ще священик-місіонар ... сійні проповіди золотоустих оо. місіонарів ... перетопити серця цілого міста Стрия, взяти в ... життя, нові ідеали, дали всім стриянам ... нового творчого духа — відновити давню ... християн-українців, що за св. Володимира ... зачали будувати святу, могутню державу ... тричі денно на церковнім подвірю громадилися ... міщан, при чому число всіх слухачів зростало ... на день учасниками з сіл Стрийщини. Дня 28. ... на закінчення місії зібралось до 30 тисяч ... українських громадян і яких 10 тисяч ... вано походом три години з хрестом ... цями міста. Що за гарний був це вид, що ...

та була з лиць учасників, з яким пієтизмом несли мужчини ювілейний місійний хрест ваги 450 кг! А що за чудові місійні науки виголошували оо. місіонарі, про це найкраще свідчить обставина, що в часі місії священики без перестанку від 5. год. рано до 10. год. веч. сповідали та що уділено 7.668 св. Причастій. Закопання ювілейно-місійного хреста та зворушлива проповідь провідника місії о. Величковського зелектризувала всіх приявних. Не диво, що на заклик отця місіонара, щоб приявні піднесли руку догори і зложили присягу, що будуть любити Бога, церкву, свій обряд і свій нарід, піднеслося 30.000 рук і зложило щире приречення. Вечером 28/8 по останній місійній науці попрощав о. кан. і парох Гаврилишин оо. місіонарів та обіцяв з менш парохіян берегти найдорожчий скарб, св. віру, у своїх серцях.

СТАНИСЛАВІВ.

Нова станиця. З днем 1. вересня збогатився Станиславів знову на одну станицю. Під фірмою „Іріс" відкрила п. Оксана Барановська сальон жіночих одягів. Слід зазначити, що п. О. Барановська відбула кількалітню практику в першорядних заведеннях у Варшаві і це дає запоруку, що сальон п. О. Барановської буде поставлений на справжньому европейському рівні. Здається нам, що наші пані в цій ділянці дійсно реалізуватимуть тепер гасло „свій до свого". Новій станиці бажаємо якнайкращих успіхів. **Б. Л.**

ПЕРЕМИШЛЬ.

З організаційного життя. В четвер 19-го серпня ц. р. в салі Народнього Дому відбувся черговий Повітовий Народній Зїзд УНДО в Перемишлі, в якому взяло участь 180 представників зорганізованого українського селянства Перемищини та кільканадцять громадян Перемишля. Зїзд відкрив голова П. Н. К. д-р Микола Рибак короткою промовою, в якій змалював наше політичне положення на терені Перемищини та підкреслив, що П. Н. К. в останній каденції (1936—1938) працював у незвичайно важких умовинах. На внесок дир. Осипа Сенечка до президії зїзду вибрано д-ра Володимира Загайкевича, д-ра Миколу Рибака, о. дек. Івана Сендзіка, дир. Осипа Станіміра і Тимка Пасла[з]ського. Секретарював Володимир Кубрак. Перед властивими нарадами та звітами предсідник зїзду д-р Загайкевич короткими словами згадав величню Постать померлого Начального Вожда УГА, та звусував Його значіння у визвольних змаганнях українського народу. Згадку про Начального Вожда учасники зїзду вислухали стоячи — та опісля память Його вшанували мовчанкою. Звіт з діяльности П. Н. К. УНДО в Перемишлі склав дир. Осип Сенечко, підкреслюючи, що діяльність П. Н. К. [illegible] на поділити на загально-національну частину та чисто партійну, одначе в минулій каденції партія звертала головну увагу на загально-національну працю. По звітах посол Володимир Целевич виголосив реферат про політичне положення українського народу. На внесок дир. Осипа Сенечка П. Н. Зїзд постановив з огляду на те, що приходить часами до вирішення справи, які вимагають великої застанови і відвічальности, поширити П. Н. К. до 24 осіб. Дальше на внесок дир. Сенечка Зїзд одноголосно ухвалив домагання, щоби голова П. Н. К. входив у склад Ц. К. УНДО. На внесок Комісії-матки П. Н. Зїзд одноголосно вибрав новий П. Н. К., у склад якого ввійшли: д-р Микола Хробак, як голова, д-р Микола Рибак, дир. о. Станімір, д-р В. Загайкевич, дир. О. Сенечко, м-р С. Возьроцький, о. д-р Р. Решетило, д-р С. Біян, дир. Д. Пелеяський, І. Бачинська, В. Куропась, П. Марко, дир. І. Гонтарський, інж. Волод. Мосора, всі з Перемишля, о. дек. П. Малецький, о. М. Прокурат, о. М. Гук, А. Чумер, Т. Пасзавський, А. Кашубинський, Д. Олеш, Д. А. Підгурський, С. Тимочко і А. Купрович, всі з повіту. Вкінці дир. Сенечко відчитав резолюції, які Зїзд одноголосно ухвалив. Зїзд закрив д-р Загайкевич закликом до організаційної праці на всіх ділянках нашого життя. По відспіванні національного гимну учасники Зїзду розійшлись.

Півтора години серед наших наименших. Чи може бути щось радіснішого, щось приємнішого, як побут, хочаб найкоротший, серед безжурної, усміхненої, щасливої дітвори? Серед них забувається на мент про буденні клопоти. Серед них самі стаємо безжурними, радіємо їхніми радощами, а приглядаючись їхнім забавам, танцям і прислухуючись їхнім деклямаціям та співам, вивченим у садках, заспокоюємось, що нове покоління буде краще. Минулої неділі громадяни села Поповичі та довколичних сіл мали змогу насолоджуватись нашими наймешними. Мали змогу ще один раз переконатись, що їх діточки — ті найменші — ті, що є найбільшим щастям, а рівночасно і найбільшим клопотом — виховуються в садках на гарних, здисциплінованих громадян. Мали змогу побачити, що в цих садках, під опікучим оком П. Кружка Рідної Школи росте нове покоління, росте наше майбутнє. На гарній зеленій леваді, окруженій тінистими вербами, над невеличким потічком, що опливає село, зібрався під проводом провідниць гурток діточок зі садків: Поповичі 34, Плешевичі 20, Бикiв 30, Ясманичі 38, Новосільці 30, Селиська 20 (разом 172), щоби показати своїм батькам та гостям, що вони не прогайнували літа та покладані на них надії виправдали. Свято закінчив голова П. Кр. Р. Ш. д-р Микола Рибак промовою, в якій звусував величезне значіння садків у вихованні нового українського покоління. Вкінці промовляв ще місцевий парох о. Михайло Прокурат, що теж звернув увагу на виховання дітвори, подякував делегатам з Перемишля і гостям, що своєю приявністю звеличали свято садків. Могутніми словами молитви „Боже Великий" і національного гимну закінчилось це радісне для дітвори і для старших громадян свято. **К-к.**

Спорт.

КРАЄВІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ.

Пригадуємо, що у днях 3. і 4. вересня ц. р. відбудуться на ставі „Світезь" у Львові краєві плавацькі змагання. Початок змагань у суботу в год. 15-ій, в неділю в год. 14.30. Змагання відбудуться без уваги на погоду. Організує Філія К. Л. К. Львів.

Програма змагань така:

Субота: 1) 200 м. довільним стилем мужчин; 2) 100 м. клас. ст.; 3) 100 м. дов. ст. жінок; 4) 100 м. горілиць мужчин. 5) 400 м. дов. ст. мужчин; 5) 400 м. дов. ст. мужчин; 6) 50 м. клас. ст. жінок. 7) 200 м. клас. ст. мужчин; 8) гінні 5×50 м. мужчин; 9) гінні 4×50 м. жінок; 10) гінні 3×100 м. мужчин.

Неділя: 1) 50 м. дов. ст. жінок; 2) 100 м. дов. ст. мужчин; 3) 100 м. клас. ст. жінок; 4) 200 м. горілиць мужчин; 5) 400 м. клас. ст. мужчин; 6) 50 м. горілиць жінок; 7) 800 м. дов. ст. мужчин; 8) гінні 3×50 м. жінок, 9) гінні 4×200 м. мужчин.

ПЕТРІВ ПОВЕДЕ НАПАД УКРАЇНИ.

Проти стрийської Погоні гратиме Петрів, який поведе напад чорно-червоних. Склад України буде такий: Босий, Воробець, Мікльош; Цимбала, Каратницький, Романець; Магоцький II, Богуцкий, Петрів, Скоцень II, Магоцький I.

Ці змагання відбудуться в неділю 4. ц. м. в год. 11. передполуднем на грищі Чорних. В год. 9. рано відбудуться змагання за мистецтво II класи: Степ — Стшелєц (Перемишляни).

В НЕДІЛЮ 4. ц. м. ФІНАЛ МІТРОПИ.

В неділю 4. ц. м. відбудеться у Празі фінальна стріча за чашу Середущої Европи між Славією і Ференцварошом. Минулорічним переможцем був Ференцварош. Відплатні змагання обох цих дружин відбудуться в чергову неділю, 11. ц. м. в Будапешті.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота 3. 9. год. 8. „Страшний двір" оп. Монюшка.
Неділя 4. 9. год. 8. „Аїда" оп.
Понеділок 5. 9. вистави нема.
Вівторок 6. 9. год. 8. „Фавст" оп.

Театр Ріжнородностей:

Від понеділка 11. 7. вечинкия.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РІВНЕ:
3. 9. Безталанна.
4. 9. Пісня Бескиду.
5. 9. Мазепа.
6. 9. Дай серцю волю.
7. 9. Невольник.
8. 9. Гетьман Полуботок.

РОЖНЯТІВ:
9. 9. Пісня Бескиду.
10. 9. Безталанна.
11. 9. Мазепа.
12. 9. Невольник.
13. 9. Гетьман Полуботок.

БРОШНІВ:
14. 9. Пісня Бескиду.
15. 9. Гетьман Полуботок.
16. 9. Мазепа.

В осени театр заїтне до Львова. Декорації до нових постанов малює арт. Бобинський.

Український Театр ім. І. Котляревського (зеднані театри Заграва і ім. І. Тобілевича).

ТУЛУКІВ:
3. 9. Циганський барон.
4. 9. Вій.

Група „А" грає в Снятині і в Карлові до 4. 9., в днях 5. 9. зїжджають обі групи до Коломиї. Дня 7. 9. відбудеться інавгураційна вистава „Маруся Богуславка".

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

Український театр під проводом Йосифа Стадника.

ЧОРТКІВ:
3. 9. Чесна Зузанна.
4. 9. Чорноморці.
5. 9. Люди на кризі.

Присилайте передплату

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".
АПОЛЬО: „Гайді" з Шерлі Темпль.
АТЛЯНТИК: „Кохання в джунглі" з Доротою Лямур.
БАЛТИК: „Маєрлінг".
ВАНДА: „Я збрехала", „Гільтайська трійка".
ГРАЖИНА: „Вернися, моя маленька!"
ЕВРОПА: „Король бавиться".
КАСІНО: „Розалія".
КОПЕРНИК: „Друга молодість".
МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру" „Індійська гробниця".
МЕТРО: „Знахар".
МІРАЖ: „Улан цн. Йосифа", „Книжка"
МУЗА: „Кадети маринарки".
ПАЛЯС: „Кохання в кайданах".
ПАКС: „Скитальці Півночі".
РАЙ: „Бургтеатер" із В. Крауссом Ольгою Чеховою.
РІЯЛЬТО: „Погорджена".
РОКСІ: „Блески та тіни жінки".
СВІТ: „Страшний двір" Монюшка та „Болек і Льолек" з Дамцою.
СТИЛЕВЕ: „Чорний пірат" та ревія.
ТОН: „У щастя", „Проклятий скарб"
УТІХА: Місто в волзі" та ревія.
ХИМЕРА: „Праднина брехня Ніни Петрівни".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Маріяцька)
„Палестина".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід"
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайм і Син)
„Туреччина".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 3. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. музика, 8.00 Східні Торги у Львові, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Госп. репортаж із Сх. Торгів, 14.15 Орх. музика, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Крилатий хлопець" Корн. Макуринського, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Чому місяць усміхається, ревія, 16.45 Вакації давніше й сьогодні, 17.00 Вістки із Сх. Торгів, 17.10 Музика у вик. манд. орх., 17.55 Спорт на Сх. Торгах, 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: форт., віол., 18.45 „Шкільні часи Івана Демборога" В. Сирокомлі, 19.00 Дуети у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Фільм і ревія, орх., пісеньки, гумор, гавайська гітара, 20.00 „Ядемо до школи" для дітей, „Країна вишниць", 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Легка музика у вик. сальон. орх., 21.50 Спортові вістки, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.00—23.55 Легка музика з пл. (Варшава II.).

Неділя, 4. вересня 1938.

7.35 Пісня, 7.20 Концерт орх. воєнної маринарки, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, Новини зі світа, Гармоністи, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хліб. скринька, 8.50 Рілля та значіння добірного насіння у піднесенні продукції, 9.05 Музика з пл., коло год. 10.30 (після богослуження) Музика з пл., спів. 11.30 Роздача нагород переможцям у ворогохвильних змаганнях, 11.45 Театр. огляд, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Промова міністра освіти Свентославського, 13.15 Музика, орх., сопран, тенор, хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Актуальна гутірка, Хор із пл., „Заболотти їде до світа", Новела, 16.30 Театр Уяви „Драма про королеву Ядвигу" Ф. Т. Чокора, 17.00 Recital на клявесині, 17.30 Звуковий тиждень, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, орх., хор, сол., вібрафон; у перерві в год. 18.55 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Словно-муз. авд.: „На Торги!", 20.35 22.00 Спортові вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Трансм. з Варшави: Легкоатлет. змагання за мистецтво Европи, 21.20 „У кабінеті п. доктора" вес. авд., 22.10 Верді „Аїда" оп. репортаж з муз. іл. з плит, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танц. музика з пл. (Варшава II).

Понеділок, 5. вересня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Зачинаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Промова мін. Свентославського, 11.15 Для шкіл: Привіт; Пригода летуна Михайла Цимбалка, 11.45 Музика з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Китиця для всіх, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Пожежа на яхті „Теміда", оповід. для старших дітей, 15.30 „Дурний Франек" новеля М. Конопніцької з муз. іл., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Легка італ. музика, орх., 16.45 Місто, що в ньому заллята душа Японії, фейл., 17.00 Бігучі вістки з міста та провінції, 17.10 Югославянські пісні, тенор у супр. форт., 17.25 Легка музика, пісеньки, сальон. тріо, гавайська гітара, 17.55 Галло, позір! 19.00 Спортова гутірка, 18.10 Музика, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Картки із заморської книги: розр. концерт у вик. орх., вок. квартету й артистів м. театрів; у перерві Веселий скеч, 20.45 Веч. денник, 21.00 Тихи скринька, 21.10 Розр. концерт: гітарове тріо, два форт., спів, 21.50, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Веселий концерт бажань, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Камеральна музика (Варшава II).

[illegible] РАДІО.

Субота, 3. вересня 1938.

БЕРЛІН 13.30 Дівчата співають, 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гонщ, 22.30 Інша й танкова музика. БЄЛГОРОД 20.00

Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30, 18.000 Цig. музика, 19.00, 20.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика з Лінцу, 12.00, 18.15 Розр. концерт, у прогр. І. Штравс, 20.10, 21.00 Танк. музика, КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканіи, КОШИЦІ 16.10 Циг. музика, солісти, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 20.30 Концерт орх., 21.00, 22.00, 23.00 „Льорстай“ оп. Каталяніи, ПРАГА 22.30 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Сольо на мандоліні, 20.30, 21.00 Театр Уним, 21.10 Кабарет, 22.05 Концерт симф. музики, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Орх. муз., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, СОФІЯ 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.30 Сольо на альтівці, 20.00 Спів.

Неділя, 4. вересня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оперетково музика, 19.00 Мадярські танки Брамса на форт. на 4 руки, 19.30 Смич. квартет, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БРАТИСЛАВА 19.25 Словацькі нар. пісні у вик. циг. орх., БУДАПЕШТ 12.30 Концерт хору, 13.05 Симфон. концерт, 15.45 Військ. орх., 17.00 Спів, 17.55 18.00 Форт., 19.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Спів, 12.00 Розр. концерт, 15.00 Для дітей, 15.30 Смичк. квартет ч. 4 п-моль Бетовена, 19.00 Скрипка та гітара, 20.10 21.00 Оп. нім. музика, КОШИЦІ 17.35 Мадярські пісні, 18.00 Авдиція, Музика з пл., ЛЯЙПЦІГ 19.00, 20.00 21.00 22.00 Зальцб. фестіваль: „Дон Хуан“ оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 18.00 Орх., солісти, 20.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 Комедія, Прага 9.00 Орг. ресітал, 9.55 Розр. музика, 11.00 Популярний концерт, 15.30 Розр. музика, 16.00 Військ. орх., 17.15 18.00 Легка музика, 19.20 Сальон. музика, 20.00 21.00 „Польська кров“ оп. Недбали, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.00 Сценка, 19.30 Монольоги, 19.45 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 18.00 20.30 Муз. всячина, 21.0 22.00 23.00 „Нірнберські співці“ оп. Вагнера, СОФІЯ 19.00 Пісеньки, 19.30 20.00 Скрипка, 20.55 21.00 Оперет. мельодії.

Понеділок, 5. вересня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Австрійська музика, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 17.00 Сольо на гармонії, 18.00 Спів, 21.00, 22.00 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 16.30, 22.00, 21.00 Орх. концерт, 18.20 Нар. музика, 19.00 Форт. музика, ДАЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 17.30, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Нірнберські співці“ опера Вагнера, ДРОЙТВІЧ 20.35, 21.00 Вагнерівський концерт, 22.20 Камер. музика, КОШИЦІ 18.00 Гутірка, Пісні Рімського-Корсакова, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. концерт, 21.10 Нові пісеньки, 21.30, 22.00 Фестіваль сучасної музики у Венеції: Симф. концерт, ПРАГА 17.40 Форт. Соната Врани, мол. композитор, 18.20 Орх. концерт, ПРАГА II. 20.00, 21.00 „Вуглекоп“ оп. Целера, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 20.15, 18.15 Пісні, 20.45, 21.00, 22.05 Симф. концерт, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30, 20.30 Муз. всячина, 21.10, 22.00 „Дон Джіль далль Кальце Верді“ оп. Карабелія, СОФІЯ 18.30 Нар. пісеньки, 19.15 Спів. ресітал, 19.45, 20.00, 21.00 Симф. концерт.

Ширіть наш часопис!

Радіокутик.

РАДІО РЯТУЄ МЕШКАНЦІВ ВІД ГОЛОДУ.

Одна американка повідомила британського генерального консуля в Ню Йорку, що слухаючи радія, відібрала на своєму приймачі оклик одного з мешканців з островів Фіджі, що просив ратунку для себе та своїх 215 співмешканців. Тому що на цьому острові панував тиф, всі кораблі оминали його, внаслідок чого він лишився без найважніших та необхідних продуктів, а мешканцям його врешті зовсім не стало поживи і всі вони сильно голодували. Британський консуль негайно повідомив про це губернатора островів Фіджі, який видав відповідні зарядження та навязав нормальну морську комунікацію з островом.

НІМЕЦЬКА РАДІОВА НАГОРОДА.

В Німеччині відкрили 15. Німецьку Радіову Виставу. З цієї нагоди мін. Гебельс виголосив на виставі промову заявляючи, що уфундовано радіову нагороду в сумі 10.000 мар. Цю нагороду признаватимуть що року за найкращу наукову або практичну діяльність в ділянці радіофонії. Першу нагороду признають на найближчій Радіовій Виставі в 1939 р.

СМЕРТЬ ГОЛЯНДСЬКОГО РАДІОВОГО ДІЯЧА.

В Голяндії вмер у 74-ому році життя о. Л. Г. Перкін, основник та перший голова радіового т-ва КРО. Він був ревним симпатиком радія та першим, що трансмітував Службу Божу на радіовій хвилі. Коли засновано радіове товариство КРО одноголосно вибрали його головою, а вскорі після того церковна влада звільнила його від праці у приходстві. Після того він цілковито віддався радіовій праці та поставив КРО на першому місці між радіовими організаціями в Голяндії. Радісною для нього була хвилина, коли в часі торжества 10-ліття істнування т-ва КРО, тодішний премієр присвятив радіостації більшу суму грошей, за яку збудували відповідний будинок, який саме тепер і є. Разом з о. Перкіном співпрацювали тисячі ідейних людей, які складали скромні суми для реалізації великих намірів товариства.

БІРЖА.

Львів, 2 вересня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·97, 89·50 Доляри американські 5.30·50. 5·28·00 Доляри канад. 5.30·00—5.27·50. Фльорени гол. 290·14—288·40, Франки фр. 14·53—14·43, Франки швайцарські 121·55—120·75 Фунти англ. 25·87—25·71, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·60—15·10 Кор. дан. 115·50—114·65 Кор. норв. 129·93—128·95, Корони шв. 133·35—132.35 Ліри італ. 23·10—22·40, Марки фінлян. 11·45—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·75—25·30 Марки нім. срібні 94·00 — 91·00

Акції.

Банк Польський 121·00 Цукор. 38·25. Вугіль 34·25, Ліпльоп 89·00, Моджеїв 16·25, Островець 64·50, Стараховичі, 43·00, Габербуш 57·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 66·88 3 інв. 1 ем. 85·75, серія 95·40, 3 поз інв. 2 ем. 84·75 серія 94·50 5. конверс. 69·75 прем. дол. 43·50 4 консол. 67·00

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 2. вересня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·50 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з оп. деф. ціна 2·50
молоко . . . 13—14 сот.
яйця (копа) . . . . 4·20 зол.
1 кг. леґь 1·30

Тенденція на масло вдержана на молоко слаба, на яйця звишкова.

ОПОВІСТКА.

Трирічний кооперативний ліцей при Р.С.У.К. у Львові приймає кандидатів на 1. рік, які скінчили чотирокласову гімназію нового типу, 6 клас давньої гімназії, або інші рівнорядні середні школи (торговельні, чи хліборобські, та не переступили 20-го року життя). Оплата за науку виносить 30 зол. місячно. Деякій кількости біднішим учням будуть признані знижки. Вписове 15 зол. Наука почнеться 15. вересня, зголошені кандидати являться в Р.С.У.К. Львів, вул. Технічна 1. 1851

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винайм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.